

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Факультет готельно–ресторанного та туристичного бізнесу
імені проф. В.Ф. Доценка**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

«До захисту в ЕК»

В. о. декана факультету

_____ Віта ЦИРУЛЬНІКОВА

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«До захисту допущено»

В. о. завідувача кафедри

_____ Ірина МЕЛЬНИК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 2022 р.

« ___ » _____ 2022 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності _____ 242 «Туризм»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Туризм»

на тему: «Удосконалення обслуговування туристів в рамках сільського туризму»

Виконала: здобувач 4 курсу, групи ТУ-4-9

_____ Вчорашня Анна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Івченко Любов Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2022 р.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Івченко Л.О., доц. кафедри		
II	Івченко Л.О., доц. кафедри		
III	Івченко Л.О., доц. кафедри		

7. Дата видачі завдання 22 березня 2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи	01.02.2022-19.03.2022 рр.	виконано
2	Оформлення і затвердження завдання на роботу	20.03.2022-22.03.2022 рр.	виконано
3	Вступ РОЗДІЛ 1 (теоретичний)	23.03.2022-06.04.2022 рр.	виконано
4	РОЗДІЛ 2 (аналітичний)	07.04.2022-27.04.2022 рр.	виконано
5	РОЗДІЛ 3 (рекомендаційний)	28.04.2022-12.05.2022 рр.	виконано
6	Висновки та пропозиції. Список використаних джерел. Додатки	13.05.2022-25.05.2022 рр.	виконано
7	Оформлення роботи за структурою, представлення кваліфікаційної роботи на кафедру та попередній захист у комісії	26.05.2022-29.05.2022 рр.	виконано
8	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту	30.05.2022-03.06.2022 р.	виконано
9	Представлення готової зшитої кваліфікаційної роботи на кафедру	04-06.06.2022 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи в ЕК	14, 15, 16.06.2022 р.	

Здобувач

_____ (підпис)

Вчорашня А.С.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Івченко Л.О.
(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ
на кваліфікаційну роботу
Вчорашньої Анни Сергіївни
на тему: «Удосконалення обслуговування туристів в рамках
сільського туризму»

Кваліфікаційна робота складається з – 70 сторінок. Кількість розділів – 3, рисунків – 15, таблиць – 6, додатків – 3.

Об’єктом дослідження є діяльність громадської організації «Спілка сільського зеленого туризму в Україні»

Предметом дослідження є процес обслуговування туристів в рамках сільського туризму.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження розвитку сільського туризму в Україні та розробка пропозицій щодо шляхів удосконалення обслуговування туристів в рамках даного виду туризму.

У 1 розділі роботи розглянуто теоретичні засади організації сільського туризму

У 2 розділі роботи надано організаційно-економічний аналіз діяльності ГО «Спілка сільського зеленого туризму в Україні»

У 3 розділі роботи розглянуто шляхи удосконалення обслуговування туристів в рамках сільського туризму Черкаської області.

Ключові слова: спілка зеленого туризму, сільський зелений туризм, сільські садиби .

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ	6
1.1. Сутність поняття сільського туризму та його характеристика	8
1.2. Територіально-просторові ресурси зеленого сільського туризму в Україні	11
1.3. Фактори, що впливають на розвиток сучасного сільського туризму	20
Висновки до Розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГО «СПІЛКА СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»	27
2.1. Загальна характеристика організації	27
2.2. Аналіз внутрішнього середовища організації	31
2.3 Програми добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму	35
Висновки до Розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ	40
3.1. Аналіз пропозицій щодо сільського туризму в Черкаській області	40
3.2. Розробка рекламного туру по діючим сільським садибам Черкащини	48
3.3. Економічне обґрунтування туру.	59
Висновки до Розділу 3	64
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Сільський туризм - відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях. Він передбачає розвиток туристичних шляхів, місць для відпочинку, сільськогосподарських і народних музеїв, а також центрів з обслуговування туристів з провідниками та екскурсоводами. Поняття «сільський туризм» часто ототожнюють з «агротуризмом», але поняття «сільський туризм» значно ширше. З кожним роком сільський зелений туризм набуває все більшого і більшого поширення як серед сільського населення, яке надає послуги гостинності, так і серед міських жителів, які залюбки користуються такою гостинністю.

Актуальність теми. Зростання інтересу до сільського туризму у зв'язку з пандемією COVID-19 відбулося у всьому світі. Обмеження свободи пересування призвели до значного скорочення кількості міжнародних поїздок в цілому. У такій ситуації внутрішній зелений туризм, за умови достатнього рівня його розвитку, може успішно компенсувати недостатні можливості далеких подорожей. Таким чином, дослідження обслуговування туристів в рамках сільського туризму є **актуальним**.

Україна - край унікальної природи, лікувального мікроклімату, самобутнього народного мистецтва і великої історико-культурної спадщини. За наявності природних рекреаційних ресурсів, які зазнали відносно невеликого антропогенного впливу і добре зберегли рекреаційну здатність, Україна належить до перспективних регіонів світу з розвитку туристично-рекреаційної галузі.

Багата історико-культурна спадщина, озера, річки, ліси з цілющими дикоростучими ягодами та грибами, лікувальні торф'яні грязі, джерельні мінеральні води чотирьох типів, мисливство, рибальство створюють всі необхідні передумови для організації і функціонування сільського туризму. Але дана галузь в Україні лише починає розвиватися. Тому дослідження сучасних тенденцій розвитку зеленого сільського туризму та туристичних ресурсів в Україні є актуальним для нас.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження розвитку сільського туризму в Україні та розробка пропозицій щодо шляхів удосконалення обслуговування туристів в рамках даного виду туризму.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

розкрити сутність поняття сільського туризму ;

- проаналізувати фактори, що впливають на розвиток сучасного сільського туризму;
- зробити організаційно-економічний аналіз діяльності ГО «Спілка сільського зеленого туризму і України»;
- дослідити діяльність сільських садиб Черкаської області;
- розробити рекламний тур діючими сільськими садибами Черкащини;
- розробити пропозиції щодо удосконалення обслуговування туристів в рамках сільського туризму Черкаської області.

Об'єктом дослідження є діяльність громадської організації «Спілка сільського зеленого туризму в Україні»

Предметом дослідження є процес обслуговування туристів в рамках сільського туризму.

Інформаційною базою дослідження стали відомості, що містяться у нормативно-правових документах, довідково-аналітичних матеріалах, бухгалтерській звітності про діяльність громадської організації.

Структури кваліфікаційної роботи: вступ, 3 розділи, висновки, список використаної літератури та додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

1.1 Сутність поняття сільського туризму та його характеристика

Сільський туризм - відпочинок в сільській місцевості (у селах, на хуторах, в зручних селянських будинках). Туристи якийсь час ведуть сільський спосіб життя, знайомляться з місцевою культурою і місцевими звичаями, беруть участь в традиційній сільській праці.

У широкому сенсі, поняття "Зелений сільський туризм" означає відпочинок в приватних сільських господарствах, які можуть зацікавити відпочиваючих цікавими і різноманітними пропозиціями по проведенню дозвілля та своїми туристичними об'єктами, відпочинку в приватних господарствах у сільській місцевості, яка приваблює своєю недоторканою природою, пам'ятками історії та природи.

Сільський туризм є перспективною і соціально - необхідною галуззю економіки, яка потребує підтримки держави на всіх рівнях, активної участі учбових закладів, співробітництва з вітчизняними і закордонними підприємствами туристичного бізнесу; однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю, залучення широких верств населення до пізнання історико-культурної спадщини.

Як зазначає В.С. Пазенюк, туризм - це спосіб життя сотні мільйонів людей, привабливе хобі, змістовний спосіб одержання задоволень від мандрівок, екскурсій ознайомлення з пам'ятками культури та побуту інших народів. Особливо слід зазначити, що в туризмі виразно присутній інститут гостинності, що демонструє його "людський характер". [5, с.10].

На сьогоднішній день існує певна невизначеність у застосуванні даного терміну. В одних країнах сільський туризм доповнює певний профілюючий вид рекреаційної діяльності, в других - виступає різновидом екологічного туризму, в третіх - є формою приватного підприємництва, в інших - має

обмежений сезонний характер і виступає допоміжною формою діяльності у веденні родинного селянського (фермерського) господарства.

Поняття «сільський туризм» у його звичному трактуванні побутує з давніх часів. Ще до X ст. у Римській імперії серед членів патриціанських родин зародилася мода на поїздки з Риму на відпочинок у сільську місцевість. Масовий інтерес до відпочинку на селі у новітню добу відзначається, починаючи з XIX ст. А вже з другої половини XX ст. в урбанізованих країнах Європи саме сільський туризм перетворився на один з основних засобів «порятунку» європейців від стресового впливу розвинутих промислових міст.

Експерти Всесвітньої туристичної організації погоджуються на думці, що сільський туризм — складна багатоаспектна діяльність, що включає в себе пішохідні прогулянки, гірські походи та альпінізм, кінні прогулянки, спортивні та оздоровчі подорожі, полювання й рибальство, а також інші, менш спеціалізовані форми туризму [1].

Сільський туризм — відпочинок в сільській місцевості (у селах, на хуторах, в зручних селянських будинках). Туристи протягом певного часу ведуть сільський спосіб життя, знайомляться з місцевою культурою і місцевими звичаями, беруть участь в традиційній сільській праці та просто відпочивають, повністю ізолювавши себе від шуму великого міста.

У широкому сенсі, поняття «сільський туризм» означає відпочинок в приватних сільських господарствах, які можуть зацікавити відпочиваючих цікавими і різноманітними пропозиціями по проведенню дозвілля та своїми туристичними об'єктами, а також відпочинком в приватних господарствах у сільській місцевості, яка приваблює туристів своєю недоторканою природою, пам'ятками історії та старовинної архітектури. Сільський туризм є досить перспективною і соціально-необхідною галуззю економіки, яка постійно потребує підтримки з боку держави на всіх рівнях, активної участі учбових закладів та співробітництва з вітчизняними і закордонними підприємствами туристичного бізнесу, а також є однією з форм раціонального

використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю, залучення широких верств населення до пізнання історико-культурної спадщини. Як зазначає В. С. Пазенюк, туризм — це спосіб життя сотні мільйонів людей, привабливе хобі, змістовний спосіб одержання задоволень від мандрівок, екскурсій, ознайомлення з пам'ятками культури та побуту інших народів.

Особливо слід зазначити, що в туризмі виразно присутній інститут гостинності, що демонструє його «людський характер» [2]. Для того, щоб більш точно зрозуміти сутність поняття «сільський туризм» в першу чергу слід розглянути його основні компоненти, зображені на рисунку 1.1.

Рис. 1.1 Складові туристичного простору

На сьогоднішній день існує певна невизначеність у застосуванні даного терміну. В одних країнах сільський туризм доповнює певний профілюючий вид рекреаційної діяльності, в других — виступає як окремий різновид екологічного туризму, в третіх — є формою приватного підприємництва, а в інших — має доволі обмежений сезонний характер і виступає лише як допоміжна форма діяльності у веденні родинного селянського чи фермерського господарства.

При характеристиці сільського туризму визначають *складники сільського туристичного продукту*, а саме, туристичні атракції місцевості, наприклад:

- природне середовище,
- пам'ятки, цікаві архітектурні об'єкти,
- національні парки,
- ботанічні сади,
- участь у збирання врожаю,
- догляд за худобою і так далі.

Зелений сільський туризм це саме той відпочинок, коли є можливість помилуватися чудовими птахами, насолодитися їх співом, погуляти по крутих лісових стежинах, спробувати смачні свіжоприготовлені блюда або просто влаштувати пікнік на свіжому повітрі, будете мати можливість залишитися наодинці з незайманою природою і насолодитися її щедрістю і гостинністю.

Сільський зелений туризм позитивно впливає на фізичне та моральне здоров'я людини, оскільки він включає у себе чинники, що надають оздоровчий, пізнавальний та естетичні ефекти. Зелений сільський туризм чудовий також тим, що тут немає тієї величезної кількості туристів, яку можна побачити на популярних курортах світу. Такого роду відпочинок особливо потрібний для жителів великих міст.

З кожним роком сільський зелений туризм набуває все більшого і більшого поширення як серед сільського населення, яке надає послуги гостинності, так і серед міських жителів, які залюбки користуються такою гостинністю.

1.2 Територіально-просторові ресурси зеленого сільського туризму в Україні

Територіальна організація зеленого сільського туризму - це система просторового взаєморозташування сільських населених пунктів, що надають агрорекреаційні послуги, відношенню один до одного, а також щодо міст -

центрів генерування споживачів агротуристичних послуг, сформованої транспортної інфраструктури території та об'єктів природної й етнокультурної спадщини регіону.

Територіальні особливості ринку послуг сільського туризму тісно пов'язані з територіальним розміщенням населення, тобто його розселенням. Існують два типи розселення: компактне та дисперсне. Компактний тип розселення являє собою щільну мережу поселень, пов'язаних між собою системою шляхів, інфраструктурою, транспортом. Для дисперсного типу характерне існування невеличких поселень, які знаходяться на значній відстані одне від одного, і взаємодія між ними ускладнена.

Мережа сільського розселення України історично представлена кількома типами поселень - селами, хуторами, слободами, станціями, лісництвами. Проміжною формою між сільськими і містом є селище міського типу.

Основна послуга сільського туризму - це надання туристам тимчасового проживання. Сільські споруди, облаштовані для прийому відвідувачів, в Україні прийнято називати *агрооселями*.

Агрооселя - це житлове приміщення, що знаходиться в сільській місцевості, містить не більше п'яти кімнат (залежно від категорії житла), пристосованих для проживання туристів, і належить на правах приватної власності господарю, який займається сільськогосподарською діяльністю або зайнятий у сфері обслуговування чи соціальній сфері села;

Агроготеля (агропансіонат) - це житлова будівля (група будівель) готельного типу, спеціально призначених для організації надання населенню рекреаційних послуг у сільській місцевості. Побудова й експлуатація сільськими підприємцями у курортно-рекреаційних районах України приватних відпочинкових агропансіонатів є перспективним висококонкурентним різновидом сільського туризму як виду основної діяльності.

Для подальшого чіткішого визначення й структуризації критеріїв, за допомогою яких в Україні можна було б відрізнити сільський туризм від усіх інших та сегментувати його за формами організації сільського дозвілля, необхідно законодавчо закріпити низку вимог до сільського житла та до його власника, який надає послуги з сільського туризму.

На сьогодні важливо також оцінити систему розміщення екотуристів. До них відносяться такі місця розміщення, які регулярно чи епізодично пропонуються для їх ночівлі. Об'єкти розміщення туристів діляться на колективні та індивідуальні (табл.1.1)

Таблиця 1.1

Категорія засобів розміщення

Категорія засобів розміщення	Розряди	Групи
Колективні	Готелі та аналогічні заклади. Спеціальні засоби розміщення. Різні колективні засоби розміщення	Готелі, гірські та тематичні мотелі, турбази, будинки мисливця та рибалки. Туристичні притулки, альптабори, туристичні стоянки. Стаціонарні палаточні табори, базові табори, ночівки
Індивідуальні	Індивідуальні засоби розміщення	Власні приміщення (дачі та будинки), кімнати взяті в оренду в сімейних будинках, будинки взяті в оренду в приватних осіб чи агенств, розміщення надане безкоштовно родичами чи знайомими, інші види розміщення на індивідуальній основі

Спеціалізовані засоби розміщення відрізняються від готелів мінімальним набором представлених обов'язкових та додаткових послуг, не високим комфортом номерів, а також обслуговуванням переважно певних категорій туристів (рибалок, мисливців, водників, дослідників природи там

місцевого населення). Перелік представлених послуг прямо пов'язаних з напрямком діяльності чи дослідженням вказаних суб'єктів відпочинку. [5, с. 50 -51].

Як зазначає І.І. Винниченко, такі засоби розміщення туристів, як кемпінги, туристські котеджі, турбази, альпіністські табори розташовуються, зазвичай, у мальовничій місцевості. Тут розселення може бути в наметах, котеджах (будинки з усіма зручностями на 2--3 кімнати), будиночках. Для туристів працюють ресторани, бари, дискотеки, басейн. Як правило, туристське обслуговування тут має сезонний характер [6, с. 57].

Турбази - підприємства готельного типу, які надають групам туристів ночівлю. їжу та забезпечують їх туристично-екскурсійним, культурно-побутовим та фізкультурно-оздоровчим спорядженням. Для турбаз характерно, на відміну від готелів, розміщення в декількох будівлях, а також наявність сезонних житлових приміщень. Також турбази орієнтовані на недовготривале проживання туристів, тому мають мінімум зручностей і номери великої місткості. Деякі турбази мають на маршрутах власні туристичні притулки. Середня місткість турбаз коливається від 200 до 1500 чоловік.

Альпіністський табір (альптабір) - спортивна база, призначена для навчання альпіністів і вдосконалення їх майстерності. Ще один вид розміщення туристів - гірські будинки та притулки. Як правило, вони можуть належати будь-яким організаціям, туристичним фірмам, турбазам і врешті-решт селянам.

Розрізняють також стоянки - це вид розміщення туристичної групи для ночівлі та відпочинку. На Закарпатті розрізняють два види стоянок - ночівлі та проміжні табори. На стоянках, як правило, використовуються палатки та спальні мішки, відводиться місце для туалету та приготування їжі. Головна вимога до вибору місця стоянки - безпека туристів, комфортність відпочинку (наявність води, в лісовій зоні - рівної площадки під палатки, захист від вітру).

Більш детальна інформація стосовно типів та категорій житлових приміщень, що можуть надаватися туристам і відпочиваючим у сільській місцевості та непривабливе житло (не підлягає категоризації).

Таксономічну структуру територіальної організації сільського туризму формують такі види пунктів зображені на рис.1.2

Рис.1.2 Види пунктів організації сільського туризму

Агрорекреаційні пункти - це окремі сільські населені пункти та окремо розташовані агрорекреаційні заклади (екоагрокотеджі, фермерські садиби), які пропонують на ринок власний агротуристичний продукт;

Агрорекреаційний центр - це сільський населений пункт, розташований у місцевості з цінними курортно-рекреаційними ресурсами, в якому сформувалася мережа агроосель й агропансіонів, що пропонують різноманітний агротуристичний продукт, сегментований за ціною, якістю та спектром надання послуг;

Агрорекреаційний вузол - це сукупність агрорекреаційних пунктів, згрупованих довкола курортно-туристичного центру в межах певної компактної території;

Агрорекреаційний район - це однорідна в природно-етнокультурному плані територія з історично сформованою мережею сільських поселень, більшість з яких спеціалізується на наданні послуг сільського туризму;

Агрорекреаційний регіон - це велика природно-етнокультурно-адміністративна територіальна одиниця, до якої входять від однієї до кількох адміністративних областей, що характеризуються подібністю рис природно-ландшафтної будови, історико-культурного і соціально-економічного розвитку, традицій агрокультури, визначеними інфраструктурними зв'язками та іншими факторами.

Незалежно від чисельності населення, усі сільські поселення як складні соціально-економічні системи є інтегративним сполученням таких структурних елементів - підсистем, як:

- *Територіально-просторова.* її існування зумовлене наявністю певної території сільського поселення як елемента регіональної територіальної системи вищого ієрархічного рівня;
- *Природно-ресурсна.* її компоненти визначають природо-ресурсний потенціал села. Особливе місце серед них займають земельні ресурси. До складових цієї підсистеми відносять також родовища корисних копалин, ліси, луки, водоймища;
- *Екологічна.* Параметри цієї підсистеми визначають взаємозв'язок та взаємовплив антропогенних і природних факторів на комфортність та якість середовища проживання;
- *Демографічна.* її формує сільське населення в різноманітності його кількісних та якісних проявів;
- *Культурно-історична.* Сільські поселення є осередком збереження національної самобутності українського народу. Народні звичаї, етнографічні обряди, традиції формують своєрідний психолого-соціальний клімат на селі, визначають внутрішні чинники його розвитку;
- *Архітектурно-забудовча.* Вона утворена функціонально-планувальними частинами території села: житловою забудовою, культурно-побутовим та управлінським центром, господарською зоною, транспортними та інженерними комунікаціями. Дотримання

- оптимальних пропорцій між цими складовими - необхідна умова забезпечення життєздатності сільської системи;
- *Туристично-рекреаційна*. Виокремлення цієї підсистеми, яку становлять історико-архітектурні пам'ятки, заповідники, заказники, пам'ятки природи, ландшафтні території, вказує на значний відпочинково-оздоровчий потенціал сільського середовища;
  - *Соціальна*. Утворена соціальними інститутами, що визначають сенс існування та розвитку сільського поселення. Центральним з них є територіальна громада села як первинний суб'єкт місцевого самоврядування, що є системоутворюючим фактором сільської системи;
  - *Соціально-трудова*. Наявність цієї підсистеми, утвореної сферою практичного застосування трудових ресурсів та механізмом компенсації їх використання, вказує на важливість перебігу соціально-трудових відносин для забезпечення стабільності та розвитку сільської системи;
  - *Економічна*. Її складовими є сільськогосподарський комплекс села як основа його господарського потенціалу, промислові виробництва на селі, інші суб'єкти малого та середнього підприємництва, заклади ринкової інфраструктури;
  - *Фінансова*. Її елементами є місцеві фінансові інститути та відносини, що виникають з приводу управління ними;
  - *Управлінська*. Її компоненти - органи місцевого самоврядування та інститути безпосередньої демократії сільського поселення, осередки громадських організацій, управлінські підрозділи підприємств, які визначають їх розвиток як складових економічної й соціальної підсистем села.

Таким чином, враховуючи територіальну розповсюдженість сільських поселень, можемо стверджувати, що в сільській місцевості знаходиться переважна частина природних ресурсів України, яка формує природно-ресурсний потенціал села.

Невід'ємною характеристикою будь-якого сільського поселення є його територія, яка й зумовлює можливість існування села як просторового поєднання певних усупільнених архітектурно-виробничих форм, розміщених на певній частині земної поверхні, і є сполучною ланкою між просторово розосередженими міськими поселеннями, первинним компонентом територіальної системи країни. Територія, як одна з найважливіших складових ресурсного потенціалу села, є поєднанням низки характеристик: розміру, конфігурації, місцезнаходження щодо інших територіальних систем, функціональних взаємозв'язків з ними та структурних особливостей. Поєднання цих елементів у різній комбінації визначає територіальний потенціал сільських поселень як об'єктивну передумову їх соціального та економічного розвитку [7, с. 90].

Територія сільського поселення як певна площа визначається різнобічно (Рис. 1.3).

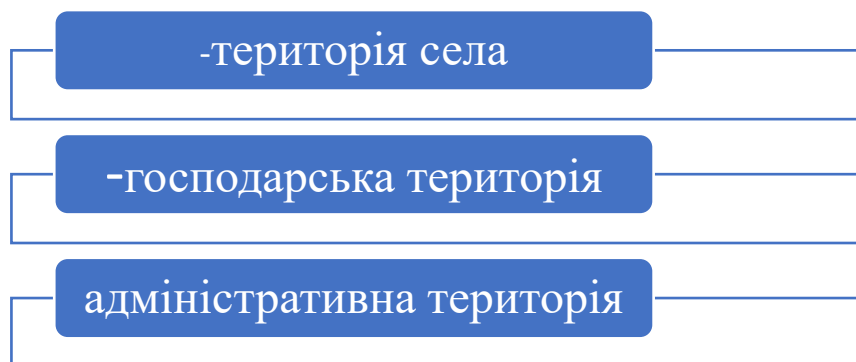

Рис.1.3. Територія сільського поселення

1. Власне *територія села*, як частина земної поверхні, обмежена житловою забудовою та присадибними земельними ділянками, закладами соціальної інфраструктури, адміністративним центром та виробничо-господарськими об'єктами (фабриками, заводами, фермами, майстернями, підсобними цехами тощо) без земель сільськогосподарського призначення та об'єктів, розташованих поза межами основної забудови;

2. *Господарська територія* сільського поселення, що складається з площі населеного пункту, площі сільськогосподарських угідь та зайнятої лісами, лісосмугами, водоймищами, річками, ярами тощо, які використовуються мешканцями даного поселення на правах приватної, комунальної чи державної власності;
3. *Адміністративна територія* сільського поселення (поселень, об'єднаних в територіальну громаду) - територія, на яку поширюються управлінські впливи органів місцевого самоврядування, утворених сільською територіальною громадою. Вона може значно перевищувати площу власне сільського поселення, включати кілька сільських поселень, об'єднаних у спільну територіальну громаду, і є одночасно адміністративно-територіальною категорією, що традиційно перебрала назву представницького органу місцевого самоврядування села - сільська рада.

Застосування територіальних переваг у процесі розвитку сільських поселень - один із чинників його динамізації. Врахування особливостей територіального розташування окремих сіл - необхідний елемент формування стратегії їх розвитку, що компенсує недостатній рівень забезпечення іншими складовими ресурсного потенціалу й підсилює результативність наявних ресурсів.

Визначення категорії "сільський туризм" проводиться з урахуванням концепції "сільська місцевість", яка відрізняється стосовно щільності населення та розміру поселень. Концепція багатофункціонального розвитку сільських територій набуває все більшого поширення в світі. Поняття "сільські території" узагальнено характеризує відкритий простір з розрідженою системою розселення, малою щільністю населення та малими поселеннями із чисельністю до 10 000 осіб. Крім того, громади цих поселень зберігають тенденцію до традиціоналізму та певного консерватизму в культурі. Збереження у сучасних малих поселеннях традиційного стилю життя важливе

у підтримці їх сільського "характеру", оскільки саме ці особливості приваблюють "на село" туристів з міських районів.

Сутність цієї концепції зводиться до забезпечення необхідних умов для розвитку села в декількох напрямках. При цьому особлива увага звертається на позааграрний напрямок, оскільки практика показує, що виключно сільськогосподарське виробництво не може забезпечити необхідних матеріальних благ сільським мешканцям. Одним із ключових напрямків реалізації принципів багатофункціонального розвитку села і диверсифікації місцевої економіки вважається розвиток сільського туризму.

Окремо необхідно розглядати можливості для розвитку сільського туризму та туризму вихідного дня. Для реалізації таких програм, як правило, не потрібно великих грошей. Малі міста можуть і мають взяти на себе ініціативу щодо розробки програм розвитку сільського туризму на відповідній території. [8, с. 56--57].

1.3 Фактори, що впливають на розвиток зеленого сільського туризму

Сільський туризм у більшості країн розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та як один із засобів вирішення багатьох сільських проблем. Розвиток сільського туризму стимулює розвиток малого підприємництва, дає певні підстави для диверсифікації видів підприємницької діяльності у селах і створення нових робочих місць. Він також сприяє покращенню рівня життя мешканців конкретної місцевості, стимулює удосконалення місцевої інфраструктури та підтримки довкілля. Але для того, щоб даний вид туризму стабільно розвивався, необхідно його господарський механізм: організаційні, економічні та правові аспекти діяльності. Найбільше уваги потрібно приділяти організації скоординованих стосунків між учасниками (суб'єктами) сільського туризму; потребують вирішення питання оподаткування, тарифів на житло і послуги,

системи маркетингу, гарантій щодо прийому та обслуговування гостей, певних стандартів обслуговування; законодавчому та правовому оформленню та підтримці " сільського туризму " на рівні держави. [9, с. 30 - 31]. сільський туризм альпіністський

Головною рушійною силою бурхливого розвитку сільського зеленого туризму є швидко зростаючий попит на рекреацію на природі, що визначається збільшенням невідповідності середовища проживання сучасної людини її фізіологічним і психологічним потребам. Збільшення попиту на сільський відпочинок зростає внаслідок зменшення тривалості робочого часу, збільшення кількості платних відпусток, зростання рівня освіти, розвитку транспортної мережі - залізничної, автодорожньої, повітряної та морського транспорту.

З початку XXI ст. сільський зелений туризм, за визнанням експертів Всесвітньої туристичної організації (ВТО), є одним з секторів туристичної індустрії, що динамічно зростають. Ідеї охорони навколишнього середовища, що стали надзвичайно популярними серед західної цивілізації, охопили й індустрію туризму. Внаслідок цього серед масових туристів виник попит на види туризму, альтернативні масовому, - так звані зелені подорожі. Згідно з офіційними статистичними даними ВТО, "зелені" подорожі нині займають від 7 до 20 % у загальному обсязі турпоїздок.

Темпи росту сільського зеленого туризму оцінюються від 10--20 % до 30% у рік (для пригодницького туризму, до складу якого він входить за статистикою ВТО), а його частка в доходах від міжнародного туризму сягає 10--15 % .

У 2000-х рр. сільські місцевості України зазнали істотних структурних змін: проблем із зменшенням населення, зростанням безробіття, зменшенням прибутків, масовою заробітчанською міграцією, погіршенням соціального захисту, втратою сільської ідентичності й культури.

Відродження і подальший економічний та соціальний розвиток сільських громад України нині пов'язують з індустрією туризму, зокрема,

сільського зеленого. Наукові дослідження свідчать про те, що сільський туризм здатний забезпечити економічну та демографічну стабільність у сільських місцевостях та вирішити їхні соціально-економічні проблеми.

Західні регіони України мають надзвичайно багату природно- й етнокультурно-ресурсну базу, що створює передумови для його широкого використання у відпочинкових цілях. М'який клімат, мальовничі ландшафти, цікава історико-культурна спадщина є запорукою організації різнобічного відпочинку й туризму в сільських місцевостях нашої країни.

Сільський зелений туризм на початку ХХІ ст. - один із найперспективніших видів відпочинку в Україні. Для сільських мешканців України цей вид туризму є найкращим стимулом для започаткування й розвитку підприємницької діяльності, що дає додаткові прибутки та підвищує рівень зайнятості членів сільських родин. Крім цього, діяльність сільських громад з організації агрорекреаційного сервісу стимулює облаштування сільських осель та благоустрій сільської місцевості, створює додаткові шляхи наповнення місцевих бюджетів, перетворюється на вагомий чинник перспективного розвитку сільських територій.

Поняття «зеленого туризму» давно вийшло за межі вимог дотримання суто екологічних критеріїв з охорони навколишнього середовища, що передбачає заборону застосовування отрутохімікатів, підвищені вимоги до чистоти повітря та води, енергозбереження, відповідного поводження з відходами тощо. Наразі воно передбачає дотримання принципів сталого (збалансованого) розвитку громад та територій, підтримання здорового способу життя.

В українському законодавстві та сучасній туристичній практиці спостерігається множинність термінів для означення закладів розміщення та пов'язаних з ними послуг в сільській місцевості. На наш погляд це зумовлено з одного боку специфікою та дрібномасштабністю цього виду підприємницької діяльності, з іншого – рекламною стратегією власників

садиб, спрямованою на позиціонування унікальності та автентичності свого туристичного продукту, що виявляється в зміщенні акцентів на один з

його аспектів як-от екологічність, етнічність, оздоровлення, традиційність, сімейність, гастрономія (домашня їжа), активний відпочинок, камерність (спокій та можливість усамітнення), індивідуальний підхід, привітність тощо.

Вважаємо, що в аспекті нашого дослідження найбільш прийнятним є використання терміну «сільський туризм» у вузько-предметному його розумінні, як туризм на сільських територіях із збереженням їх природної та культурної самобутності. Такий туризм має багато різновидів і форм, які доцільно розкрити через об'єкти туристичного інтересу, що становлять головну мету подорожі в сільському туризмі та в узагальненому вигляді представлені нами на рис 1.4.

Рис.1.4 Матриця “Сільський туризм”

Найбільш сприятливі передумови для розвитку сільського зеленого туризму об'єктивно складаються на територіях національних і ландшафтних парків, де існує можливість поєднати в повноцінному відпочинку пізнання

природничого, історико-етнографічного та культурного потенціалу регіону. Родзинкою сільського зеленого туризму може і має стати яскрава анімація, тобто поєднання програм обслуговування, відпочинку і дозвілля туристів ігровими елементами та шоу-програмами на базі історико-етнографічної та культурної спадщини регіону. На кшталт ушлявленого у світі заповідного музейно-анімаційного середовища козацької доби на острові Хортиця, де з перших кроків турист потрапляє у світ запорізького козацтва і, за бажання, може спробувати зварити козацький куліш, опанувати козацькі ремесла, взяти участь у козацьких кінних іграх, набути навиків ратного мистецтва тощо.

Пріоритетність розвитку сільського зеленого туризму в Україні зумовлюється нагальною необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села. За роки незалежності України в сільській місцевості спостерігається зменшення населення, зростання безробіття, масова заробітчанська міграція.

Бачення сільського туризму як форми сталого туризму покликане накладати обмеження на масштаби здійснення та методи організації туристичної діяльності, оскільки існує проблема так званого надлишкового туризму, коли надмірний туристичний потік спричиняє деградацію природного і соціокультурного середовища сільської території/

В Україні аналогами європейських містечок стали селища міського типу, наявне населення яких перевищує 2 тис. осіб. Окремі з них в адміністративно-територіальному поділі області мають статус міст районного значення. На нашу думку садиби, що розташовані в селищах міського типу, які ще за радянських часів виникли як центри з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, а зараз залишаються оточеними сільськогосподарськими ландшафтами, доцільно відносити до садиб сільського туризму. (рис 1.5)

Рис.1.5. Типи садиб сільського туризму за переважаючими послугами

Варто зазначити, що садиби зеленого туризму, як правило, надають весь комплекс послуг із розміщення, харчування, екскурсійного обслуговування і рекреації.

Водночас є садиби де відсутній один із елементів, наприклад розміщення, як от у Полтавській області: етно-садиба «Кучерява хата» (с. Недогарки), «Country House» (с. Чечелеве) або харчування. До вузько-спеціалізованих садиб сільського туризму відносяться: Музей-садиба родини Пошивайлів (с. Опішне) – лише екскурсійне обслуговування; база відпочинку «Два дубки» (с. Вакуленці) – оренда альтанок, кемпінг зони та відповідного обладнання; равликів ферма «Лісовий Равлик» (с. Терентіївка) і страусина міні-ферма родини Яценків (с. Піщане) – екскурсії з дегустацією.

Висновки до розділу 1

Сільський туризм у більшості країн розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та як один із засобів вирішення багатьох сільських проблем. Розвиток сільського туризму стимулює розвиток малого підприємництва, дає певні підстави для

диверсифікації видів підприємницької діяльності у селах і створення нових робочих місць. Зелений сільський туризм це саме той відпочинок, коли є можливість помилуватися чудовими птахами, насолодитися їх співом, погуляти по крутих лісових стежинах, спробувати смачні свіжоприготовлені блюда або просто влаштувати пікнік на свіжому повітрі, будете мати можливість залишитися наодинці з незайманою природою і насолодитися її щедрістю і гостинністю.

Сільський зелений туризм позитивно впливає на фізичне та моральне здоров'я людини, оскільки він включає у себе чинники, що надають оздоровчий, пізнавальний та естетичні ефекти. Зелений сільський туризм чудовий також тим, що тут немає тієї величезної кількості туристів, яку можна побачити на популярних курортах світу. Такого роду відпочинок особливо потрібний для жителів великих міст.

З кожним роком сільський зелений туризм набуває все більшого і більшого поширення як серед сільського населення, яке надає послуги гостинності, так і серед міських жителів, які залюбки користуються такою гостинністю.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГО «СПІЛКА СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»

2.1. Загальна характеристика організації

Громадська організація (ГО) «Спілка сільського зеленого туризму в Україні», (англ. Non government organization «Union for Promotion of Rural Green Tourism development in Ukraine») (далі Спілка) є добровільною громадською організацією, яка діє на підставі Конституції та інших актів законодавства України та власного Статуту (Додаток А).

До Правління Спілки сільського зеленого туризму в Україні входить 8 осіб.

Голова правління: Васильєв Володимир Павлович, ініціатор і організатор розвитку сільського зеленого туризму в Україні, головний редактор науково-популярного журналу «Туризм сільський зелений», експерт-дорадник з розвитку сільських територій, маркетингу та сільського туризму.

Контакти:

м. Київ

e-mail: vgt951@gmail.com

FB: <https://www.facebook.com/volodymyr.vasyliev.14>

Організація діє на засадах законності, добровільності, майнового інтересу членів, прозорості, відкритості та публічності.

Організація має відокремлене майно і самостійний баланс.

Організація відкриває рахунки в національній та іноземній валютах в установах банків в Україні і за кордоном в законодавчому порядку.

Організація має печатку, штампи і бланки, що містять її повну назву державною мовою та ідентифікаційний код.

Символіка Спілки реєструється в установленому законодавством порядку.

Метою діяльності Спілки не є отримання прибутку. Організація не розподіляє отримані доходи (прибутки) серед засновників, учасників (членів) організації, працівників (крім оплати їх праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління Спілки та інших пов'язаних з ними осіб.

Своєю місією ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» вважає об'єднання господарів садиб та туристів на найпотужніших комунікаційних та маркетингових платформах, створення туристам привабливої та якісної альтернативи при виборі відпочинку у вигляді сільського зеленого туризму і допомога господарям садиб досягти сталого розвитку.

Своєю візією Спілка вважає впровадження переходу від роз'єднаних садиб до кластерів сільського зеленого туризму в Україні. Стати учасником зеленої та агротуристичної ЕкоСистем. Формування і підтримка відповідного середовища, яке надасть можливість покращити добробут сільського населення та якість життя за рахунок диверсифікації господарської діяльності, повніше використання та збереження природного та історико-культурного потенціалу сільської місцевості.

На сайті Спілки розміщено посилання на основні закони та положення , які надають правове забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму в Україні. Окремі аспекти цієї діяльності регулюються наступними нормативно-правовими актами:

- Цивільним кодексом України;
- Господарським кодексом України;
- Податковим кодексом України;
- Сімейним кодексом України;
- Законом України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р.;
- Законом України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р.;
- Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17 червня 2004 р.;

- Законом України «Про фермерське господарство» від 19 червня 2003 р.;
- Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р.;
- Законом України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р.;
- Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р.;
- Постановою Кабінету Міністрів України № 297 «Про затвердження порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» від 15 березня 2006 р.;
- Наказом Державного департаменту ветеринарної медицини України № 17 «Про затвердження Ветеринарних та санітарних вимог до особистих селянських господарств – виробників сирого товарного молока» від 21 березня 2002 р., та іншими.

Історія існування «Спілки» починається з 1996 року, коли новий вид діяльності сільського та відпочинку міського населення набув терміну «сільський зелений туризм».

Спілка має своїх представників у Раді з гуманітарної політики та Раді з розвитку села при Президентові України, Міжвідомчій раді з інвестицій в аграрний сектор та Раді з розвитку села при Кабінеті Міністрів України, Раді з розвитку туризму та курортів при Державній службі туризму та курортів, Раді при Міністерстві інфраструктури України, Координаційній раді з туризму при Кабінеті Міністрів України, Робочій групі при Міністерстві аграрної політики, місцевих радах в органах виконавчої влади.

Спілка є Засновником та володарем свідоцтва про державну реєстрацію друкованого видання Журнал «Сільський зелений туризм»: з 1997 по 2015 рік випущено 44 номери журналу тиражем понад 200 тисяч екземплярів. З 2015 року не видається у паперовому вигляді, тільки в електронному форматі. Сайт:

www.greentour.com.ua для надання якісних, безпечних та гарантованих послуг, інформації та правового захисту членів Спілки.

У грудні 2017 р. Міністерство аграрної політики представило проект наказу «Про затвердження рекомендацій власникам особистих та сімейних фермерських господарств щодо надання послуг сільського зеленого туризму».

Спілкою розроблено та втілено у життя *програму категоризації «Українська гостинна садиба» та екомаркування «Зелена садиба»*.

ГО «Спілка сприяння розвитку зеленого туризму в Україні» є ініціатором та організатор *щорічної Всеукраїнської виставки-ярмарку «Українське село кличе»*, що проходила у 2003-2010 роках. на території Музею народної архітектури та побуту України, у 2011 р. – на території «Експоцентру України».

Спілка - учасник із 1999 року всеукраїнських та міжнародних туристичних та сільськогосподарських виставок.

Членами Спілки є 8 радників – консультантів з розвитку села, маркетингу та сільського туризму Міністерства аграрної політики та продовольства України, 12 захистили кандидатські дисертації, фахівці Спілки є авторами двох десятків посібників та брошур з організації сільського зеленого туризму, які видані під грифом Міністерства освіти і науки України та Спілки зеленого туризму України.

У складі правління Спілки: 1 власник підприємства зеленого туризму з 15-річним стажем, 2 регіональні професійні представники, 1 кандидат юридичних наук, 1 член-кореспондент НАН України, має науковий ступінь у галузі економіки.

Спілка є засновником школи при Університеті біоресурсів та природокористування України, що діє на базі Інституту післядипломної освіти УБНІМУ: навчання та підвищення кваліфікації пройшли понад 500 осіб, у тому числі 52 члени Спілки; 2016 р. – мережева структура «Української мережі розвитку села».

Спілка є автором понад 30 проектів, які було реалізовано за підтримки міжнародних благодійних фондів, зокрема, Міжнародного фонду реставрації, Фонду Євразія, Програми ТАСІС ЄС, Британської Ради, проекту «Агроінвест», Німецького товариства міжнародних Співробітництво (GIZ), зокрема, 20 – проект «ViA Regia – Україна – Культурний маршрут Ради Європи», 2012-2014 рр. – проект «Формування політики розвитку та функціонування сільського зеленого туризму в Україні», 2013 р. – проект «Сприяння економічному розвитку та зайнятості», 2016-2018 рр. - учасник проекту ПРООН «Зміцнення бізнес-об'єднань малих та середніх підприємств», 2017 р. - проект «Від розділених станів до територіальних кластерів», проект «Програма аграрного та сільського розвитку», USAID.

Визнання діяльності Спілки: 12 ініціаторів розвитку сільського зеленого туризму в Україні нагороджено Знаком Державної адміністрації туризму України «Почесний працівник туризму України»; Диплом лауреата Всеукраїнської програми професійного туризму «Кришталева Лелека-2000»; Диплом лауреата премії у номінації «Найкраще туристичне видання 2001 року»; Диплом «Україна у туризмі».

2.2. Аналіз внутрішнього середовища організації

Громадська організація «Спілки сільського зеленого туризму в Україні» є неприбутковою громадською організацією, метою якої, як вже було сказано вище, не є отримання прибутку.

Для проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства необхідно зібрати такий перелік обов'язкової (зовнішньої) бухгалтерської, статистичної та фінансової звітності основних показників діяльності закладу за два останні роки :

- 1) форма №1 «Баланс підприємства»;

2) форма №2 «Звіт про фінансові результати»;

При аналізі економічного стану об'єкта необхідно:

- оцінити стан та структуру доходів підприємства, основні джерела його формування;

- визначити особливості утворення валового доходу від реалізації

Але для неприбуткової організації використовується особлива форма звіту «Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації» (Додаток А).

Громадські (ГО), благодійні (БО) та інші організації після включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій не є платниками податку на прибуток підприємств. Тобто не нараховують та не сплачують податок від будь-яких доходів від своєї діяльності, у разі відсутності порушення вимог «неприбутковості» (передбачених пунктом 133.4 статті 133 Податкового кодексу України (ПКУ)). При цьому вони все одно мають вести бухгалтерський облік та зберігати облікові документи у встановлені законодавством строки: не менше 3 років від подання звітності, для складання якої вони використовувались, а для ГО – не менше 5 років (відповідно до спеціального положення - статті 23 Закону про ГО).

Також неприбуткові організації мають подавати звітність: податкову, фінансову та статистичну. На сайті Спілки представлено відповідні звіти за 2017 – 2020рр. На підставі даних звітів за чотири роки складено таблицю фінансової діяльності організації (Табл. 2.1)

Аналізуючи Табл. 2.1, можна зробити висновок, що фінансова діяльність організації не є стабільною. Доходи організації складаються із разових, періодичних, цільових внесків та відрахувань засновників і членів Спілки та інших доходів, якими, наприклад, можуть бути благодійні внески або кошти цільових програм, в тому числі і іноземних, спрямованих на підтримку розвитку зеленого туризму в Україні. Це також можуть бути програми розвитку сільських громад, які теж підтримуються іноземними організаціями.

Слід відмітити, що саме такі кошти, які поступали у 2017 і 2018рр., склали 90% та майже 89%, відповідно у 2017 та 2018 рр. від загальних доходів Спілки.

Таблиця 2.1

**Аналіз основних економічних показників діяльності ГО «Спілка
сільського зеленого туризму в Україні»**

ПОКАЗНИКИ	2017	2018	2019	2020	ВІДХИЛЕННЯ					
					Абс.	Відн. %	Абс.	Відн. %	Абс.	Відн. %
					2018/2017		2019/2018		2020/2019	
Доходи неприбуткової організації	384318	314203	38939	34454	-70115	-18	-275264	-88	-4485	-12
Разові, періодичні, цільові внески та відрахування засновників і членів.	37970	34633	38939	34454	-3337	-9	4306	12	-4485	-12
Інші доходи	346348	279570	-	-	-66778	-19	-	-	-	-
Видатки (витрати) неприбуткової організації	297081	363243	43097	25158	66162	22	-320146	-88	-17939	-42
Інші видатки (витрати)	297081	363243	363243	25158	66162	22	-320146	-88	-338085	-93

У 2019 та 2020рр. ці доходи відсутні. У 2019 р. загальні доходи Спілки скоротилися на 88% у порівнянні з 2018 р., а у 2020р. вони скоротилися ще на 12% у порівнянні з 2019р. Слід відмітити, що скорочувались, хоч і не такими темпами, доходи від цільових внесків та відрахувань засновників і членів Спілки. У 2018р вони скоротились на 9% у порівнянні з 2017р., у 2019 р збільшилися на 12% відносно попереднього року, а в 2020р. внески знову скоротилися на 12%. У зв'язку з цим витрати організації в цей період (2018 – 2019рр.) перевищували доходи. (Рис. 2.1).

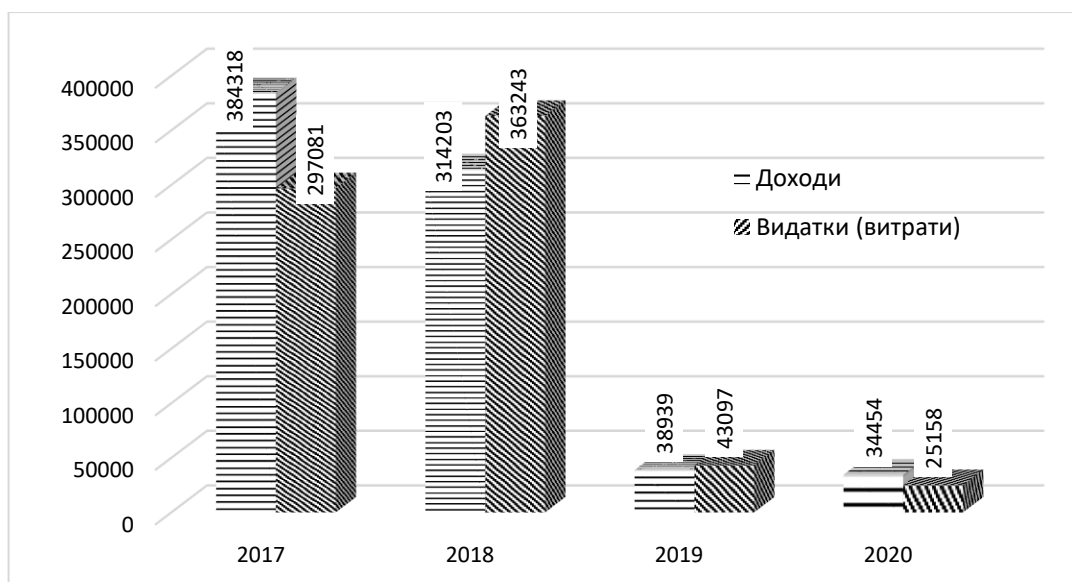

Рис. 2.1. Доходи та витрати ГО «Спілка сільського зеленого туризму України»

За оцінками лінійного тренду протягом досліджуваного періоду середнє щорічне скорочення доходів Спілки становило 132486 грн.

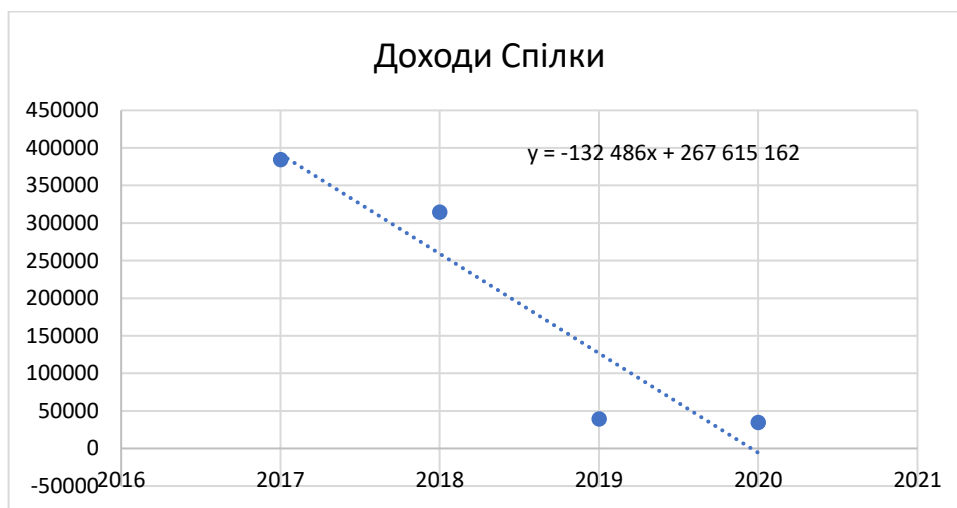

Рис. 2.2 Кількісна оцінка швидкості скорочення доходів Спілки

Таке скорочення доходів, а саме відсутність «сторонніх» надходжень може бути пов'язане із початком епідемії COVID-19, коли були скорочені або зовсім скасовані будь-які програми, не спрямовані на медичні потреби.

В той же час карантинні обмеження різко скоротили активність будь-яких організацій у всьому світі, в тому числі і в Україні.

2.3 Програми добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму

Спілкою запроваджено *Програму добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба»*. Підготовку Програми добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба» (далі – «Програма») та категоризаційних вимог здійснено на підставі закону України "Про туризм", міждержавних стандартів на туристично-екскурсійне обслуговування та аналогічних стандартів країн-членів Європейської федерації сільського та фермерського туризму EUROGITES (Австрії, Ірландії, Німеччини, Польщі, Угорщини, Швеції, Швейцарії, Чехії).

Вимоги добровільної категоризації розроблені відповідно до вимог ДСТУ 4268:2003 “Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги”, нормативних документів та основних стандартів щодо індивідуальних та колективних не готельних засобів розміщення європейських країн та України.

Програма застосовується з метою добровільної категоризації індивідуальних та колективних не готельних засобів розміщення. Програма поширюється на індивідуальні та колективні не готельні засоби розміщення, власники яких є членами ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні», а також на тих власників засобів розміщення хто не є членами даної організації та добровільно об’єднуються у мережу «Українська гостинна садиба».

Програма встановлює вимоги до різних категорій засобів розміщення сільського туризму та порядок їх присвоєння. Вимоги Програми застосовують до суб'єктів господарювання, що надають послуги індивідуальних та колективних не готельних засобів розміщення.

Застосовується оцінювальна система стандартів якості послуг у сільському туризмі, яка прийнята у 2005 році організацією Eurogites.

Добровільна категоризація у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба» має чотири категорії, які позначаються відповідним знаком. Знак «Українська гостинна садиба» включає композицію із словосполучення українською - «українська гостинна садиба», англійською – «ukrainian guest house» та графічного символу, на якому зображена українська хатинка. Під хатинкою розміщені одна, дві або три квітки мальви.

Чотири категорії засобів розміщення позначаються:

- базова – позначається без квітки
- перша – однієї квіткою
- другу - двома квітками
- третя - трьома квітками

Знак дає право сільському господарю повідомляти про відповідну якість житлових умов та рівень послуг у засобах реклами та інформації, встановлювати плату, співставлену з його категорією тощо. Цей знак надається ГО «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» може використовуватися як маркетинговий інструмент у зростанні популярності садиби.

Знак «Українська гостинна садиба» у діаметрі 0,5 м надається власнику для розміщення на зовнішній стороні будинку. Знак надається на термін три роки, що засвідчується відповідним сертифікатом (Рис. 2.3).

Розроблено цілий ряд вимог і показників, у відповідності від наявності або відсутності яких садибі присвоюється Перша, Друга або Третя (найвища) категорії. Літера «Б» означає «без категорії». Показники, за якими відбувається оцінювання, розбиті на блоки:

1. Загальні вимоги (6 показників)
2. Садиба, благоустрій території(13 показників)
3. Приміщення загального користування (16 показників)

Рис. 2.3 Знак, сертифікат «Українська гостинна садиба»

4. Загальне технічне обладнання (8 показників)
5. Вимоги до житлового фонду (9 показників)
6. Технічна оснащеність кімнат (11 показників)
7. Оснащеність кімнат меблями та інвентарем (19 показників)
8. Санітарні приміщення (8 показників)
9. Приміщення для надання послуг харчування і додаткові приміщення для надання послуг (5 показників)
10. Послуги (19 показників)
11. Вимоги до персоналу та його підготовленості (7 показників)
12. Вимоги до охорони навколишнього середовища (5 показників).

Загалом для отримання певної категорії садиби проводиться оцінювання за 130 показниками. В якості прикладу на Рис. 2.4 наведено номенклатуру показників та вимоги до наявності того чи іншого з них за блоком «Садиба. Благоустрій території» в залежності від того, на яку категорію претендує певна садиба.

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
II	Садиба, благоустрій території				
7	Наявність світлової вивіски	-	-	+	+
8	Наявність знаку «Українська гостинна садиба»	+	+	+	+
9	Наявність окремого входу для гостей	-	-	+	+
10	Ознакування на будинку чи подвір'ї	+	+	+	+
11	Засоби розміщування повинні мати зручні під'їзні шляхи з необхідними дорожніми знаками та вимощеними пішохідними доріжками	-	-	+	+
12	Декоративне і (або) огорожувальне озеленення території Зовнішній благоустрій ділянок садибної забудови включає у себе влаштування огорож, проїздів, доріжок, майданчиків відпочинку, дитячих і господарських майданчиків, декоративне озеленення та квіткове оформлення.	+	+	+	+
13	Місце для паркування автомобіля на території садиби	+	+	+	+
14	Наявність гаражу для паркування	-	-	-	+
15	Обладнане місце для відпочинку поза межами будинку (альтанка, колиба, зона відпочинку під тентом тощо) зі столом та місцями для сидіння	-	+	+	+
16	Спеціально обладнане місце для приготування страв на відкритому вогні	+	+	+	+
17	Дитячий ігровий майданчик	-	-	+	+
18	Баня/сауна	-	-	+	+
19	Басейн	-	-	-	+

Рис. 2.4 Вимоги до наявності певних показників для проведення категоризації сільської садиби

Список вимог з відміткою наявності/відсутності певної послуги включається в протокол результатів категоризації садиби з наступною інформацією:

- Власна назва садиби;
- Прізвище, ім'я, по батькові власника;
- Адреса: вул. село район область;
- Контакти власника садиби тел. e-mail.

За результатами проведення аудиту робиться висновок: «Садиба _____ відповідає _____ категорії програми «Українська гостинна садиба». Фіксується дата проведення аудиту, підпис та ПІБ власника садиби та рекомендації власнику садиби (індивідуального місця розміщення).

Також протокол підписується аудитором (інспектором) з фіксованою датою та ПІБ спеціаліста.

Станом на кінець 2021 р. в Реєстрі ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» (добровільна категоризація «Ukrainian guest house») зареєстровано 471 садиба, з них 21 – в Черкаській області (4,5%), більшість яких мають першу категорію (наступна за базовою).

Висновки до Розділу 2

Громадська організація «Спілка сільського зеленого туризму України» проводить велику роботу по удосконаленню організації сільського туризму в Україні. Доходи організації складаються із разових, періодичних, цільових внесків та відрахувань засновників і членів Спілки та інших доходів, якими, наприклад, можуть бути благодійні внески або кошти цільових програм, в тому числі і іноземних, спрямованих на підтримку розвитку зеленого туризму в Україні. З метою розвитку різних форм поселення у сільській місцевості, підвищення якості комплексного обслуговування туристів, надаваних послуг розміщення та сприяння розвитку сільських територій в Україні Спілкою розроблено Програму добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба».

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО

3.1 Аналіз пропозицій щодо сільського туризму Черкаської області

Сільський зелений туризм - одна зі складових соціально-економічного відродження села. Він є багатоаспектною і багатоцільовою формою вирішення великої кількості проблем розвитку села і задоволення потреб споживачів, зацікавлених у відпочинку й оздоровленні. Тобто аграрний туризм є результатом взаємної зацікавленості двох груп громадян: одні з них проявили ініціативу в освоєнні нової для них справи, інші використовують її у власних інтересах і потребах. Їхня спільна зацікавленість і співдружність сформували нетрадиційну форму сільської зайнятості й стали винятково важливою не лише для суб'єктів з обох сторін, а й для Черкаського регіону і країни загалом. Складна структурна побудова аграрного туризму зумовлює організацію його функціонування на основі виконання ним порівняно великої кількості винятково важливих соціально-економічних функцій [2; 10].

Черкащина має надзвичайно багату історико-архітектурну спадщину, культуру, самобутній побут, даровані природою мальовничі ландшафти, а також лікувально-рекреаційні ресурси.

Найменша за площею (20.9 тис. км², 3.5% території країни) і наймолодша область Центральної України, утворена в 1954 р. з південних районів Київської області і лівобережного Золотоніського — Полтавської. В області 20 районів, 16 міст, 15 селищ і 824 села. Населення області — 1328.0 тис. жителів (2.9% населення країни), з яких міське становить 733.3 тис. жителів (54.6% населення області). Клімат помірно континентальний, із м'якою зимою (середня температура січня -6оС (рис 3.1.)

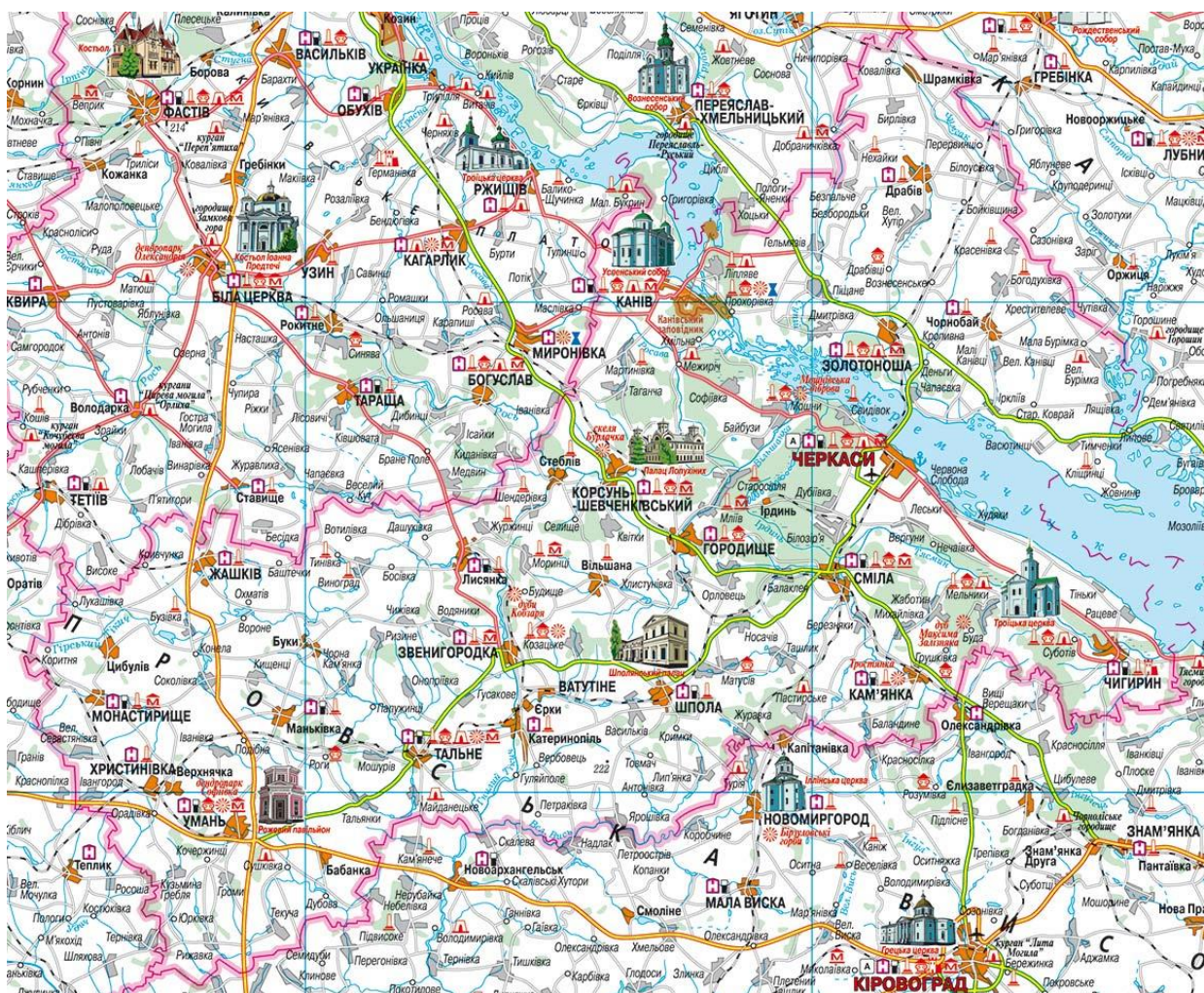

Рис 3.1. Садиви Черкаської області

Села регіону багаті індивідуальним житловим фондом та добрими і працьовитими людьми. Водночас гострою проблемою багатьох сіл є зростаючий надлишок робочої сили. Враховуючи відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць у сільській місцевості України, на загальнодержавному рівні більше уваги варто приділяти тим галузям, які не потребують для свого розвитку великих грошових вкладень. До таких галузей належить сільський туризм, який давно практикується в Україні. У світі сільський зелений туризм розглядається як альтернатива сільському господарству за розмірами отриманих прибутків. До того ж розвиток інфраструктури сільського туризму не вимагає таких значних капіталовкладень, як інші види туризму, і може здійснюватися за рахунок коштів самих селян без додаткових інвестицій [5].

Єдина універсальна концепція сільського туризму відсутня. Загальним є лише те, що зелений туризм фактично перетворився на ефективний і перспективний сектор туріндустрії, причому не тільки в Європі, де він отримав найбільший розвиток в останні два десятиліття [3; 8].

В Україні сільський зелений туризм перебуває на стадії розвитку. Для подальшої ефективності функціонування цього виду бізнесу необхідно дотримання таких умов: рис 3.1

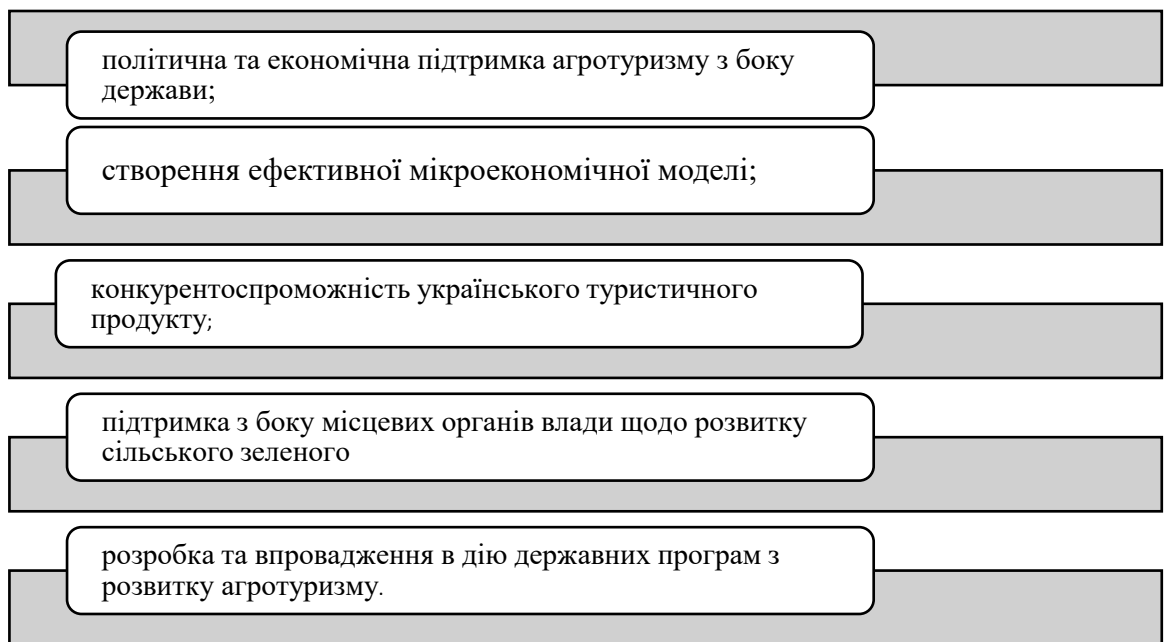

Рис. 3.2 Дотримання умов функціонування бізнесу

Важливим фактором у розвитку українського агротуристичного ринку є те, що він будується децентралізовано - практично без участі центральних структур. Це дає змогу розвивати такий вид бізнесу, враховуючи потреби та проблеми самого сільського населення [4; 9].

В Україні вже є досвід організації агротуристичних підприємств за моделями типу «пансіон», «тур з проживанням у кочовому традиційному житлі», «українське село», «VIP-село», «сільський готель» й ін. Однак робота в агротуристичному секторі тільки починається та її масштаби, способи організації й обсяги фінансування поки що не дозволяють говорити про розгортання агротуризму в сектор сучасної туріндустрії. За показником ціна-

якість український агротуристичний продукт поки не може конкурувати на міжнародному ринку. Основна орієнтація для українського агротуристичного сектору спрямована на внутрішній туризм, що, втім, не виключає розробки окремих високоякісних турпродуктів спеціально для зовнішнього ринку [5].

Для ефективного розвитку сільського зеленого туризму в Україні та, зокрема, в Черкаській області необхідно вирішити такі завдання рис 3.2.

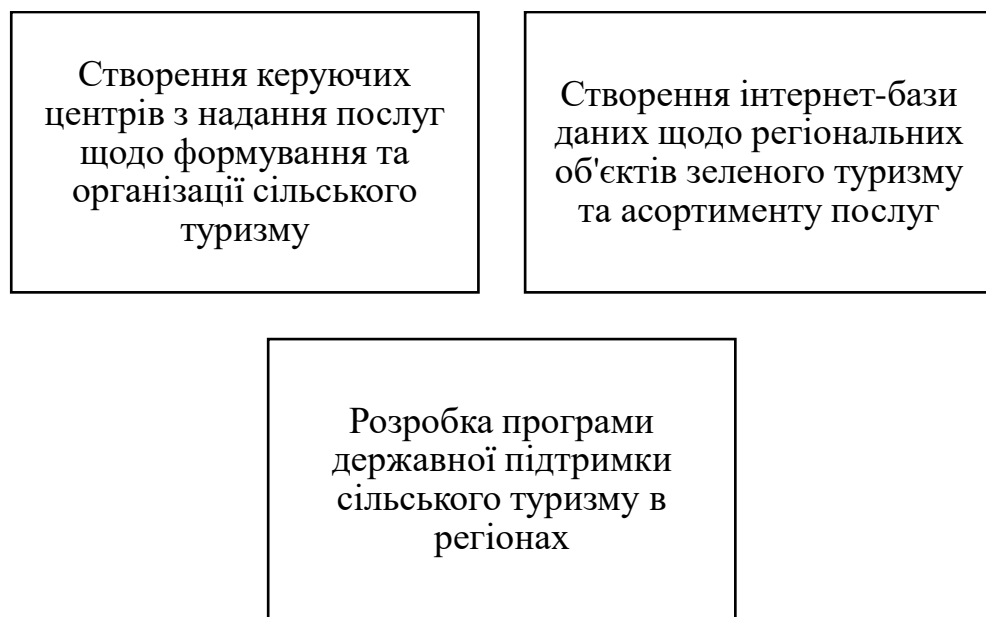

Рис. 3.3. Умови ефективного розвитку сільського зеленого туризму в Україні та її регіонах

Сьогодні Черкащина - один із лідерів в Україні щодо забезпеченості курортними та рекреаційними ресурсами. Регіон славиться своєю зеленою красою, дніпровськими пляжами, мальовничими пейзажами на прирічкових ділянках, печерами, лікувальними грязями, а також наявністю радонових і гідрокарбонатних натрієво-магнієво-кальцієвих вод [3]. Також важливими туристично-екскурсійними об'єктами є різні історико-культурні пам'ятки: археології, історії, архітектури та мистецтва.

Рекреаційно-курортна зона Черкащини становить близько 275 тис. га (13%) території [6]. Аналіз територій, які придатні для розвитку сільського

зеленого туризму в області, дає змогу визначити перспективність розвитку цього виду бізнесу.

Детальне дослідження функціонування сільського зеленого туризму в Черкаському регіоні за останні роки демонструє таке рис 3.4.

Рис.,3.4 Дослідження функціонування сільського зеленого туризму

Черкащина має унікальний туристичний потенціал, спроможний забезпечити подальший розвиток національного туристичного продукту. Найважливішим завданням на цьому шляху є забезпечення формування у сфері туризму сталої державної ідеології, спрямованої на раціональне й ефективне використання природних, історико-культурних та соціально-побутових ресурсів для розвитку в'їзного і внутрішнього туризму [7; 8].

Розвиток сільського зеленого туризму в Черкаській області зможе забезпечити збільшення реальних доходів галузі аграрного бізнесу та сільських територій і покращити соціальне становище села. Цьому сприятимуть такі послуги сфери туризму:

- надання послуг з прийому на проживання туристів;
- облаштування туристичних маршрутів та надання екскурсійних послуг;
- транспортне обслуговування туристів;
- егерська діяльність (полювання, аматорське і спортивне рибальство);
- надання послуг з прокату туристичного спорядження;
- виробництво та реалізація туристам екологічно чистих продуктів харчування, надання кулінарних послуг;

- реалізація товарів народних промислів;
- проведення культурно-розважальних заходів з урахуванням історико-етнографічної спадщини (анімації).

Важливими умовами перспективного розвитку аграрної туристичної діяльності в Черкаській області є раціональне використання та розширене відтворення й охорона природних рекреаційних ресурсів, ефективне використання та оновлення наявної матеріально-технічної бази, збільшення частки виробленого в галузі національного доходу, віддача інвестованих матеріальних та грошових засобів; завоювання ринку рекреаційних послуг з метою найповнішого задоволення потреб населення у відпочинку та оздоровленні. Названі складники ефективного розвитку таким чином уособлюють основні напрямки сільського туризму в регіоні.

Регіональний сільський зелений туризм може бути надзвичайно важливим економічним фактором розвитку і стабільності для сільських районів Черкащини, особливо для тих, де неможливо ефективно розвивати сільське господарство або інші види діяльності. Також це стосується периферійних сільських районів, які віддалені від великих міст та економічно відстають [4; 10].

SWOT-аналіз туристичної галузі Черкаської області

Сильні сторони:

1. Сприятливі природні умови та історія краю є привабливими для розвитку водного, сільського зеленого туризму, пригодницького, подієвого, гастрономічного, екстремального відпочинку, велотуризму та туризму за інтересами (рибальства, мисливства тощо).

2. Значна кількість унікальних об'єктів історико-культурної спадщини та природно-заповідного фонду.

3. Наявність загальновідомих потенційно брендових об'єктів та культурно-історичних місць на території області

. 4. Порівняно низька забрудненість території токсичними відходами.

5. Відносно доступний рівень цін в закладах громадського харчування та центрах надання туристичних послуг.

6. Наявність історичних місць, які дозволяють створювати туристичні маршрути.

7. Наявність санаторіїв, санаторіїв-профілакторіїв, баз відпочинку тощо.

8. Можливість створення інклюзивного середовища для розвитку Інклюзивного Реабілітаційного Соціального Туризму.

9. В області діють громадські організації, робота яких спрямована на захист культурної та історичної спадщини.

10. Готовність місцевого населення до ведення туристичного бізнесу.

11. Збережені сільські традиції, культура, етнографічна спадщина.

12. Черкащина – це територія численних фестивалів та масових заходів, орієнтованих на туриста.

Слабкі сторони:

1. Незадовільний стан автомобільних доріг.

2. Використання не в повній мірі потенціалу аеро та річкових портів.

3. Низький рівень маркетингу туристичної галузі в області.

4. Незначний досвід у залученні коштів (грантові програми, кредити) для розвитку туристичної галузі

. 5. Слабка диверсифікація підприємств туристичної галузі.

6. Задовільна інноваційна активність суб'єктів надання туристичних послуг.

7. Недостатня кількість кваліфікованих кадрів у сфері надання туристичних послуг.

8. Недостатня популяризація Черкащини як туристичного центру в Україні та за кордоном.

9. Обмежена кількість пропозицій для туристів (основна увага приділяється визначним історико-архітектурним пам'яткам).

10. Незручність пересування областю (відсутність маркування туристично привабливих об'єктів дорожніх знаків, двомовних дорожніх знаків або покажчиків на іноземній мові).

11. Недостатня взаємодія суб'єктів туристичного ринку області.

12. Незадовільний стан третини пам'яток історії (зокрема, палацу Шувалових в м. Тальне, палацу Даховських в с. Леськове та палацу Лопухіних в м. Корсунь-Шевченківському).

13. Неналежний рівень надання послуг об'єктами індустрії гостинності.

14. Недостатність якісної інформації щодо туристичної привабливості області. 15. Низький рівень розвитку туристичної інфраструктури, в т.ч. і для осіб з інвалідністю та особливими потребами.

16. Недостатня кількість туристичного забрендowanego товару.

17. Відсутність електрифікації залізничного сполучення та потягів підвищеного комфорту.

Можливості:

1. Розвиток транспортного сполучення: річкового, повітряного, автомобільного та залізничного.

2. Розвиток міжнародної співпраці в економічній та культурній сферах.

3. Створення інституційних умов для розвитку територій і територіальних громад.

4. Реалізація інвестиційних проектів на умовах співфінансування із державного бюджету, за кошт ДФРР, та коштів ЄС.

5. Передача земель за межами населених пунктів у власність ОТГ, які можуть бути використані для розвитку туристичної інфраструктури.

6. Продовження реформ в Україні сприятиме покращенню бізнес-клімату.

7. Ріст популярності туризму, в т.ч. зеленого, подієвого, екстремального, гастрономічного, Інклюзивного Реабілітаційного Соціального Туризму.

8. Очікуване зростання зацікавленості іноземних інвесторів до області завдяки продовженню євроінтеграційних процесів та відродженню економіки.

9. Розвиток міжнародних транспортних коридорів.

Загрози:

1. Нестабільна економічна і політична ситуація в Україні.
2. Погіршення умов фінансування і кредитування.
3. Подальше погіршення стану туристичної інфраструктури.
4. Недостатність фінансування історичних та архітектурних пам'яток.
5. Тіньовий туристичний бізнес
6. Обмежене бюджетне фінансування.

7. Втрата кадрів через введення безвізу з країнами ЄС. Проблемними сьогодні на Черкащині залишаються питання невідповідності рівня розвитку туристичної індустрії наявному потенціалу. При цьому необхідно розуміти, що область у цій сфері конкурує з іншими областями, в першу чергу сусідніми. І перемога у цій конкурентній боротьбі значною мірою залежатиме від ефективності взаємодії всіх зацікавлених сторін.

3.2 Розробка рекламного туру по діючим сільським садибам Черкащини.

Черкащина має надзвичайний потенціал та унікальні можливості для розвитку зеленого туризму, створення тематичних сіл та функціонування зелених агросадиб, з 855 населених пунктів Черкаської області 824 - це села, які мають свою унікальну історію, чудовий природний ресурс та власну родзинку, якою при належному оформленні можна зацікавити туристів. Селяни Черкаського краю уже розпочали роботу в цьому напрямку. Перші зелені агросадиби та тематичні села уже є на території Придніпров'я у Чигиринському, Смілянському, та Черкаському районах.

Таблиця 3.1

Аналіз пропозицій найбільш відвідуваних садиб Черкаської області

Назва садиби	Скільки часу існує на ринку	Послуги, що пропонує	Послуги за додаткову оплату	Ціна за добу	Наявність сайту або сторінки в соцмережах
Холодно-ярський зорепад	З 2003 р	-Знайомство із садибою Приготування плову у печі -майстер-клас «Баня парит, баня жарит»	Руська баня на дровах, басейн-3 години-300 грн Віник дубовий-1 шт-25 грн Масаж – 70 грн з особи	828 грн	https://m.facebook.com/pages/category/Sports---recreation/Зелена-садиба-Холодноярський-зорепад-1730727303904098/
Дивокрай	З 2015 р	-Банний комплекс з чанами -гамаки	-чани з травами -баня на колесах -Екопродукція на замовлення	3500 грн	https://divokray.com.ua/uk/
Сирна хатка	З 2021 р	-Приготувати мангал меню власноруч -дегустації домашнього вина, чачі, медовухи -майстер-класи з виготовлення ляльок мотанок	-Експерсії до Василянського монастиря в м Умань -продаж домашньої гастрономії	1450 грн	https://instagram.com/viktorika_urchenko?igshid=YmMyMTA2M2Y=
Кобзарєва колиска	З 2004 р	-Катання на конях ,на бричці,на возях -майстер-класи з випікання хліба ,петриківського розпису ,гончарства	-Масаж спина - 30 хв - 100 грн, загальний класичний - 50 хв - 150 грн, спортивний загальнозміцнюючий - 60 хв - 200 грн.	400 грн	https://m.facebook.com/pages/category/Local---Travel-Website/Кобзарєва-колиска-1673948232833762/?locale=uk_UA&_rdr
Тарасові шляхи	З 2008 р	-українська національна кухня -майстер-клас з петриківського розпису -екскурсія на велосипедах	Масаж: спина – 30 хв, 100 грн, загальний класичний - 50 хв, 150 грн, спортивний загальнозміцнюючий – 60 хв, 200 грн. Спортивні заняття та масажі проводяться кваліфікований тренер з досвідом роботи з дорослими та дітьми.	300 грн	http://ruraltourism.com.ua/index2.php?a=viewfarm&id=555

Джерело: складено автором

Висновок: таким чином, Черкаська область вже має досвід організації сільського відпочинку з пропозиціями різноманітних послуг. Вартість відвідування садиби саме залежить від цього комплексу послуг, як їх кількості, так і собівартості кожної послуги.

Кожна садиба відрізняється своєю неповторністю і великим вибором додаткових послуг та майстер класів, що приваблює туристів приїздити саме в ці садиби. Представимо детальнішу інформацію по кожній із садиб:

Сільський дім «Холодноярський зорепад».

Садиба сільського - зеленого туризму Черкащини «Холодноярський зорепад» розташована на одному з квітучих пагорбів Холодноярського лісового масиву у Рип'яшиному Яру. Оточуючий лісовий масив – це листяні дерева, круто прорізаний рельєф яру створює неперевершену красу місцевого ландшафту. Садиба як маленький замок виступає з крутого схилу, кімнати розташувалися на чотирьох рівнях, три спальні і гостьова з каміном.

Гостьовий дім "Дивокрай".

Будинок з усіма зручностями, своя закрита територія, садок, альтанки, мангали, гойдалки, банний комплекс з чанами — все, що потрібно для комфортного відпочинку у самому серці історичної місцини. Гостьова кімната зі зручними диванами та кріслами, де можна подивитись телевізор, пограти в настільні ігри, пожувати та поспівати за столом, а ще саме тут розташована родзинка та серце будинку — тепла лежанка в сучасній обробці, на якій чудово можна прогріти спину в холодну пору року. Кімната має окремий вхід. Гостьова кімната на першому поверсі, в якій знаходиться зручний двомісний диван, що розкладається, телевізор, книжки. Затишна спальня на другому поверсі. Кімната на другому поверсі з виходом на невеликий балкон. Зручна кухня з посудом, холодильником, мікрохвильовою піччю. Ванна кімната з усіма зручностями, бойлером та пральною машиною.

Сільський дім "Сирна Хатка".

В садибі «Сирна Хатка» знаходиться недалеко від річки, тому розташування на ніч можливе, як всередині будинку, так і в наметах поряд з

садибою. Тиша, спокій, чисте повітря і кристально чиста вода. Єднання з природою, купання у річці Ревуха з кам'яним пляжем. Отримання гастрономічну насолоду від органічної їжі та напоїв. В садибі Сирна «Хатка» пропонується:

- сирні дегустації (близько 20 видів сиру) від 2-х до 32-х гостей одночасно
- дегустації домашнього вина, чачі, коньяку із дубової діжки та автентичних напоїв як «хріновуха» та «медовуха».
- комплексні сніданки, обіди та вечері на відкритому вогні. Від 10-ти до 32-х гостей одночасно.

Гостьовий дім "Кобзарєва колиска"

Гостьовий дім розташований в с. Моринці, на батьківщині Тараса Шевченка. Пропонується гостинність, спілкування з природою, смачна їжа, знайомство з роботами народних умільців (вишивання, різьблення по дереву). Навколо будинку є великий і красивий сад, ягідники, малинники. Всім цим можна користуватися. Особливу атмосферу створює природа, до якої колись доторкався і від якої черпав натхнення великий Кобзар.

До садиби пропонуються тури вихідного дня, обіди, катання на конях (верхи, на бричці, на возі) майстер-класи з випікання хліба, петриківського розпису, гончарства.

У садибі є гойдалка і дві альтанки, тенісний стіл і спортивний майданчик для дітей, гамак серед тінистого саду, «лава усамітнення», купання в сільському ставку під вербами, захоплююча рибалка на 3-х кілограмових товстолобів у ставках, які розташовані поруч.

У садибі є номер в старовинному українському стилі (глиняна долівка, всипана запашної травою, ікони, старовинна розписана скриня, родове дерево на дверях). Все це поєднано з сучасними зручностями і комфортом. В саду розташований критий сінник для відпочинку на свіжому повітрі, а для дітей є надувний басейн і пісочниця.

Гостьовий дім «Тарасові шляхи»

Двоповерховий дерев'яний будиночок, де є всі зручності, можна посідати в літній альтанці під спів птахів, зможете полінуватися в гамаку, покататися на гойдалках, отримати уроки «Петровської розпису». Також до Ваших послуг екскурсії на велосипедах, Ви зможете приборкати норавливого коня, ну і звичайно ж, безкоштовно порибалити в місцевих озерах, а потім отримати задоволення від розслабляючого масажу...

Кругом гостьового дому привабливі природні пейзажі, садиба-музей Т.Г. Шевченка. Пропонується відвідати сусідні села Шевченкове та Будище, які колись входили до складу маєтку поміщика Енгельгарда, прогулятися алеєю каштанів, побачити 700-літній дуб, побувати в літературно-меморіальному музеї Т.Г. Шевченка.

Пропонується організація туру, до якого можна запросити не тільки туристів, які планують відпочити в сільській місцевості, але й сільських жителів Черкаської області, що планують створення сільської садиби. Розробку цього туру можна запропонувати сільським громадам та туристичним підприємствам області, які спеціалізуються на організації внутрішнього туризму. Програму туру по садибам Черкаської області з метою ознайомлення з організацією і функціонуванням закладів сільського туризму представлено в табл.3.2.

Тур доволі насичений, конструювався таким чином, щоб за два дні можна було відвідати найкращі садиби і села Черкаської області, ознайомитися з їх пропозиціями, розглянути можливості відпочинку або співпраці.

На рис. 3.5 зображено маршрут рекламного туру по садибам Черкаській області, складений за допомогою «Google Maps» - набору програм, побудованих на основі безкоштовного картографічного сервісу та технології, що надаються компанією Google.

Таблиця 3.2

Маршрут туру по садибам Черкаської області

День	Елементи туру	Час
Перший день	Збір в місті Черкаси ,на площі міста коло ТЦ Любава. Виїзд до села Головковка.	7:00
	Прибуття в село Головківка. Екскурсія краєвидами Холодноярщини, козацькою вежею, похід квест .	08:50
	Обід славною картоплею Головківки та збір туристів коло автобусу Виїзд до села Моринці.	12:00
	Прибуття до села Моринці . Екскурсія хатою дяка, садибою пана Павла Енгельгардта, каштановою алеєю до старезного дуба. Виїзд до села Старі Бабани.	14:45
	Прибуття до села Старі Бабани. Вечеря та ночівля в садибі . Вільний час.	19:00
Другий день	Сніданок в садибі «Сирна хатка» традиційними стравами з сиру. Відправлення в село Залевки	7:30
	Прибуття до села Залевки .Знайомство із садибою і майтер клас по приготуванню плову у печі. Відправлення до міста Черкаси.	13:00
	Прибуття в місто Черкаси, Ознайомлення з містом, обід. Відправлення в місто Золотоноша.	15:30
	Прибуття в місто Золотоноша. Екскурсія до монастиря,в музеї. Відправлення в село Драбівці.	18:00
	Прибуття в село Драбівці. Екскурсія Троїцькою церквою . Відправлення в місто Черкаси.	19:30
	Приїзд в місто Черкаси.	20:20

Наведемо характеристики населених пунктів Черкащини, через які пролягає маршрут туру.

Черкаси – центр Черкаської області, краю, де зароджувалася Україна, як держава. Саме тут близько 6 тис. років тому набула поширення всесвітньо відома трипільська культура – одне з найбільш яскравих явищ стародавньої історії Європи.

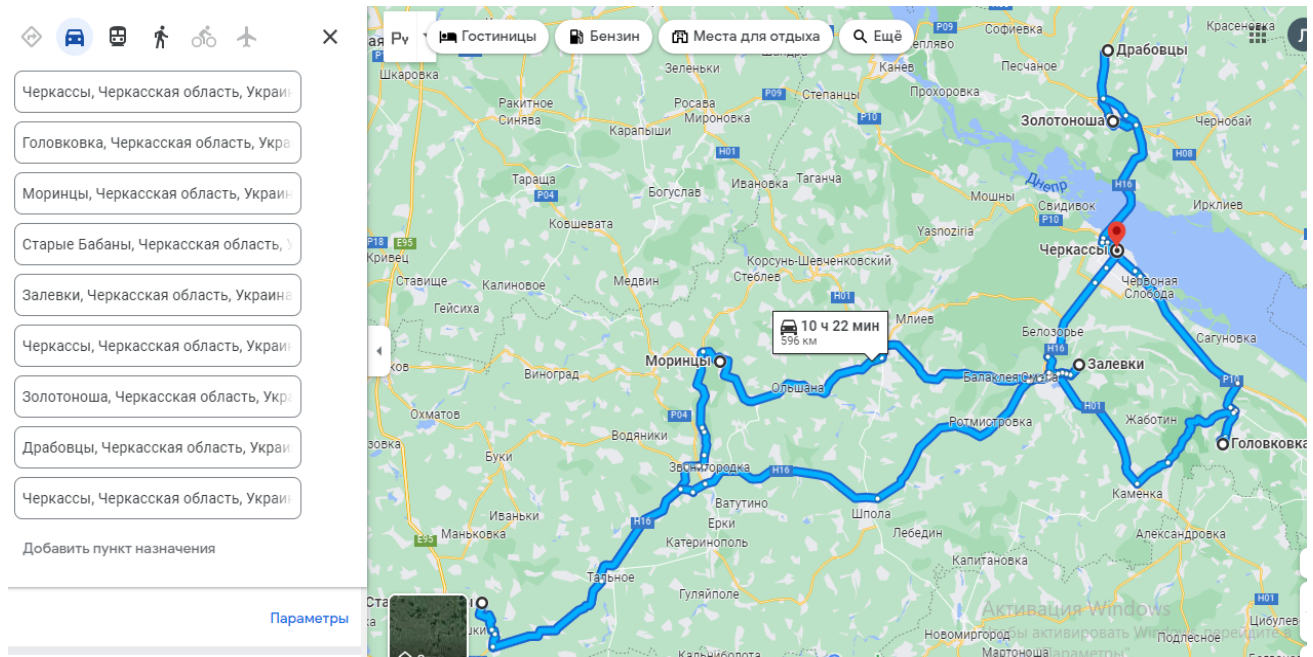

Рис.3.2. Маршрут рекламного туру «Садіби Черкащини»

Як стверджують дослідники на острові між Дніпром та Ірдинню розташовувалася стародавня країна Артанія, про яку історик Геродот згадував, що її протяжність становила три дні шляху.

Головківка – село у Черкаському районі Черкаської області, підпорядковане Медведівській сільській громаді. Населення — 1251 осіб. Село розташоване за 43 км від районного центру – міста Чигирин і за 25 км від залізничної станції Фундукліївка, на території урочища Холодний Яр. Головківка стоїть на пагорбі. Від неї спускається на декілька кілометрів розлога долина, з трьох боків оточена височинами, вкритими лісом. На північ, у кінці долини, село Медведівка. Від неї ліворуч, попід гори, іде смугою й ховається у лісі і в ярах село Мельники. Неподалік села знаходиться Атаманський парк — заповідне урочище із системою ставків та алей, де розташоване цілюще радонове джерело «Живун», лікувальні властивості якого були відомі ще до 1 століття до н.е. Козаки і гайдамаки теж віддавали шану цій воді, лікуючи нею рани.

Моринці – село у Звенигородському районі Черкаської області, центр сільської ради, якій також підпорядковане село Гнилець. Село лежить за

35 км від районного центру — міста Звенигородка. Моринці - місце народження Тараса Григоровича Шевченка

На сьогодні, після здобуття Україною Незалежності, у селі відбулося багато змін. Колгосп перетворився на підприємство з обмеженою відповідальністю, сьогодні це агрофірма «Батьківщина Шевченка», що є філією ТОВ НВФ «Урожай», з'явилися приватні підприємства та магазини, частково відремонтовано старе і побудовано нове приміщення середньої школи, збудовано сучасну автозаправну станцію. У 2005 році на території меморіалу відкрито адмінбудинок, у 2002 році на садибу Якіма Бойка перенесено надвірню комору 1896 року із села Шевченкового.

Старі Бабани— село в Україні, в Уманському районі Черкаської області. У селі мешкає 1690 людей. Перша згадка датується XIII століттям.

В часи Богдана Хмельницького — центр Бабанської сотні.

В селі знаходиться найбільша в області виправна колонія.

Залевки- село у Черкаському районі Черкаської області, у складі Степанківської сільської громади. У селі мешкає 591 особа. У селі функціонують: загальноосвітня школа I ступеня, дошкільний навчальний заклад, фельдшерсько-акушерський пункт, сільський клуб, поштове відділення зв'язку, магазини.^[2] У липні 2020 року відбулось закладання наріжного каменю новго храму ПЦУ. Єпископ Афанасій (Шкурупій) освятив початок будівництва

Золотоноша – місто обласного підпорядкування, районний центр Золотоніського району Черкаської області. Центр Золотоніської міської громади. Золотоноша – місто де збереглася, і поки що є архітектура кінця 19-го, початку 20-го століття. Місто розташоване на річці Золотоношка, притоці Дніпра, за 30 км від обласного центру – міста Черкас, на перехресті національних автошляхів Н08 та Н16, і на залізничній лінії Бахмач—Одеса. Населення — 28,3 тисяч осіб (2015).

Історико-архітектурними пам'ятками Золотоноші є:

- Преображенська церква Красногірського монастиря, 1767-71 роки. Архітектор Іван Григорович-Барський стиль пізнє українське бароко.
- Свято-Успенський собор, збудований у 1909 році.
- Міська природна пам'ятка:
- Вітове — загальнозоологічний заказник місцевого значення.

Серед відомих заходів, які проводяться у Золотоноші:

- *Фестиваль чорнобривців* – проходить у кінці серпня або на початку вересня. У програмі фестивалю – парад вишиванок, «Караоке на фонтані», пиріг з фруктовую начинкою, виставка робіт майстрів ужиткового мистецтва, салон краси на тротуарі, фотозони, гала-концерт переможців пісенного фестивалю та зірок української сцени, виставка-продаж продукції місцевих товаровиробників, виїзна торгівля закладів громадського харчування, запашна козацька каша.
- *Фестиваль патріотичної пісні «Героям слава!»* — проводиться у рамках Фестивалю чорнобривців. Учасниками можуть стати діти та молодь віком до 18 років. У журі — народні та заслужені артисти країни: Анатолій Гнатюк, Ніна Мирвода, Юрій Васильківський, Астрая, Богдан Гнатюк.

Драбівці – село в Україні, у Золотоніському районі Черкаської області, підпорядковане Новодмитрівській сільській громаді. Розташоване на річці Золотоношці за 12 км на північ від районного центру та за 8 км від залізничної станції Пальмира, обабіч автошлях **Т 2403**. Населення – 697 чоловік. На сьогодні в селі працює школа, де навчається понад 100 учнів, дитячий садок, лікарська амбулаторія, Будинок культури, два державних та два приватних магазини. У 2004 році село було газифіковано, газ підведено до 300 осель. У селі є дерев'яна Свято-Троїцька церква XVIII століття – пам'ятка національного значення.

Оренда мікроавтобусу. Згідно з проведеними дослідженнями найбільш прийнятним для проведення туру є мікроавтобус Sprinter на 15 місць. За інформацією на сайті, вартість оренди такого авто складає: 8 грн./км . В Табл. 4.2 надано дані щодо використання мікроавтобусу під час проведення туру.

Таблиця 3.3

Дані для розрахунку вартості оренди мікроавтобусу

Маршрут	Сільські садиби	Відстань	Час
Черкаси – Головковка	Дивокрай	49 км	50 хв.
Головковка – Моринці	Тарасові шляхи, Кобзарєва колиска	196 км	3 год 40 хв.
Моринці – Старі Бабани	Сирна хатка	102	1 год 45 хв.
Старі Бабани – Залевки	Холодноярський зорепад	162 км	2 год.32 хв.
Залевки - Черкаси		35 км	1 год
Черкаси – Золотоноша		36 км	40 хв
Золотоноша – Драбівці		16 км	25 хв.
Драбівці - Черкаси		50 км	1 год.

Щоб дізнатися вартість оренди мікроавтобусу потрібно підрахувати відстань за весь маршрут, тобто

$(49+196+102+162+35+36+16+50)*8=646*8=5168$ грн ціна на всю групу, з однієї особи 344,5 грн.

Економічне обґрунтування доцільності туру.

Проживання. Ціну вказано за ночівлю в будинку 450 грн ніч з особи, максимальна кількість місць 4. Для групи яка складатиме більше ніж 4 людини є варіант жити в наметах коло озера, 200 грн за ніч.

Страховання: За запитом «туристичне страхування для подорожуючих Україною» пропозицій обмаль, в основному страхові компанії пропонують закордонні туристичні поліси. Було розглянуто

– пропозицію «страховка по Україні від ЄТС» [59] програма страхування, яку й було обрано як пропозицію від більш відомої і надійної компанії.

Оплата супроводжуючого становить 2000 грн, що приблизно відповідає цінам на подібний вид послуг у Черкаській області. В ціну входить ночівля в сирній хатці.

З огляду на те, що такі послуги включено як складові туру, а надання послуг у вигляді турпакету не входить до вищезазначеного переліку, беремо ПДВ 20% (Табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Калькуляція рекламного туру «Садиби Черкащини»

Назва статті	Вартість на 1 особу /грн.	Кількість осіб в групі	Загальна вартість, грн.
1	2	3	4
1. Вартість проживання в наметах біля озера	200,0	15	3000,0
2. Вартість транспортного обслуговування на маршруті	344,0	15	5168,0
3. Екскурсійна програма	550,0	15	7500,0
Екскурсія по садиби Холодноярський зорепад с.Залевки	120,0	15	1800,0
Екскурсія по садибі Дивокрай, с Головкивка	233,0	15	3000,0
Екскурсія по Сирній хатці, с. Старі Бабани	450,0	15	6750,0
Екскурсія по гостьовому дому Кобзарєва Колиска	400,0	15	6000,0
Екскурсія по гостьовому дому Тарасові шляхи	300,0	15	4500,0

Продовження таблиці 3.4

4.	Послуги керівника групи	133,0	15	2000,0
5.	Страховання	97	15	1455,0
6.	Інші затрати	150,0	15	2250,0
7.	Виробнича собівартість туру	2977,0	15	44655,0
8.	Прибуток (15%)	446,5	15	6698,0
9.	ПДВ (20%)	684,5	15	10271,0
10.	Загальна вартість туру	4108,0	15	61624,0

Таким чином, вартість туру на одну особу становить 4108 грн.

До вартості туру не включено:

- вартість харчування (за виключенням сніданку в готелі);
- можливі додаткові витрати

Розроблений тур не є масовим і може бути реалізованим тільки за попереднім замовленням. Як показує аналіз асортименту послуг туроператорів, які спеціалізовані на організації турів по Україні, це є звичайною практикою. В такій ситуації, вартість туру на групу може змінюватися залежно від кількості бажаючих його здійснити. В даному випадку ціна туру повинна з одного боку, залишитися привабливою для потенційного туриста, а також приносити прибуток підприємства.

3.3 Шляхи покращення обслуговування туристів в сільських садибах Черкаської області

З метою підвищення рівня обслуговування в сільських садибах та в порядку, визначеному чинним законодавством України, сільським садибам за заявою сільського господаря доцільно присвоювати відповідні категорії якості та рівня обслуговування. У присвоєнні відповідної категорії якості зацікавлені не тільки споживачі, але й господарі сільських садиб. Наявність

певної категорії не тільки викликає довіру з боку туристів, але й приваблює людей на відпочинок до садиби, яка пройшла процедуру кваліфікації і отримала відповідний сертифікат. Така сертифікація здійснюється всеукраїнськими об'єднаннями сільських господарів на підтвердження відповідності сільської садиби встановленим вимогам та наявності певного комплексу та рівня якості послуг.

Як вже було зазначено вище, Спілкою розроблено та втілено у життя програму категоризації «Українська гостинна садиба» та екомаркування «Зелена садиба»:

- Знак та сертифікат «Українська гостинна садиба» мають 210 власників у 21 регіоні, у тому числі 96 базового рівня, 38 – першого, 41 – другого, 35 - вищого рівня;
- Знак і сертифікат «Зелена садиба» мають 49 подвір'їв у 7 областях, у тому числі першого рівня – 45, другого рівня – 4.
- З метою виходу на європейський ринок ОСУ (стандарт організації України) готується на основі програми категоризації «Українська гостинна садиба».

В реєстрі ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» (добровільна категоризація «Ukrainian guest house») зареєстровано 471 садиба, з них 21 – в Черкаській області (4,5%), більшість яких мають першу категорію (наступна за базовою). Але є приклади садиб, розташованих на території Черкащини, які мають сертифікат вищої категорії. На Рис. 3.6 представлено сторінку з пропозиціями послуг садиби «Коло друзів», яка розташована в мальовничому та затишному місці, поруч з Мошногірським пагорбом, на березі каналу вздовж Дніпра у селі Будище. За 700 м від садиби знаходиться ліс, за 2 км - річка Вільшанка, а за 3 км - Дніпро.

На відпочинок до цієї садиби приваблює не тільки сертифікат «Три квітки», але й сучасне представлення послуг, які надає садиба.

Спілка СЗТ України   Особистий кабінет   Мережа "Українська гостинна садиба"

Коло друзів

19620, с. Будище, Черкаський р-н, Черкаська обл.

Ціна:	зима	літо	в міжсезоння	
Ліжко / 1 ніч / 1 особа	250	250	250	грн
Сніданок	100	100	100	грн
Дворазове харчування	250	250	250	грн
Триразове харчування	350	350	350	грн

Володимирська садиба
Житомирська область

Садиба Синиця
Київська область

Активация Window
Чтобы активировать Wi
раздел "Параметры".

Рис. 3.3. Садиба «Коло друзів»

Простора територія, приватний ставок, рибалка, розташування на відстані 5-70 км від визначних пам'яток історії.

Для проживання пропонуються 2 комфортних будинки. Великий 2-поверховий з сучасним ремонтом та зручностями. площею 210 м. кв. (вітальня з каміном, простора оздоблена кухня-їдальня, 3 спальні, передпокої, 2 ванних кімнати, тераса і 2 великих балкони). Можливе розміщення з домашніми тваринами. Вартість перебування від 200 грн з людини. Оренда всього будинку - 1500 грн за добу.

Маленький дерев'яний 2-поверховий будиночок з пічним опаленням (невеличка кухня, сан. вузол, велику кімнату з панорамним вікном та виходом до саду та 2 маленьких кімнати на другому поверсі). Максимальне розміщення - 8 осіб. Оренда всього будинку - 1000 грн за добу.

Харчування за додаткову плату. Можливе придбання натуральних еко-продуктів з власного фермерського господарства.

Господарі проживають в окремому будинку.

Територія садиби добре озеленена і облаштована.

Є прокат спортивних велосипедів.

За додаткову плату пропонується рибалка, сауна, екскурсії по історичних та природних заповідниках, майстер-класи, анімаційні програми та дегустації. Посилання на сайт садиби: <https://kolodruziv.business.site>

В цій садибі є можливість проведення тренінгів та семінарів (є окреме приміщення, екран, проектор та інше обладнання). Тож, таку садибу можна використовувати не тільки для відпочинку, а й для *демонстрації можливостей сільського відпочинку* господарям, які тільки збираються займатися цим видом діяльності і для тим, хто вже працює в сільському туризмі, але хоче покращити рівень обслуговування.

До туру, який розроблено в цій роботі, включено село Драбівці Золотоніського району. В селі ще немає пропозицій відпочинку в сільській садибі. Але село дуже цікаве і перспективне у цьому напрямку.

Це село, молодь з якого не хоче їхати до міста. Тут створили Молодіжну раду «Майбутнє Драбівець», яка є основним натхненником змін у селі. За ініціативи молоді в Драбівцях відкрили тренажерну залу, спільно розчистили і облагородили захаращений парк. Сільрада на підтримку ініціатив викупила приміщення колишнього бару, в якому Молодіжна рада відкриває коворкінг, кафе та дитячу кімнату. Зараз в селі працює школа, дитячий садок, лікарська амбулаторія, Будинок культури, 4 магазини. У селі знаходиться дерев'яна Свято-Троїцька церква XVIII століття – пам'ятка національного значення. За сприяння сільської ради, у партнерстві з боку громадської організації, допомоги бізнесу (ТОВ «Баришівська зернова компанія») та простих жителів, успішно втілюються в життя проекти, що роблять Драбівці привабливим місцем для проживання.

Туристична привабливість села Драбівці зросте, якщо втілити в життя наступні пропозиції (Табл.3.5).

Таблиця 3.5

Пропозиції щодо покращення привабливості села Драбівці Золотоні

Пропозиція	Ціна	Вартість, грн.
Встановлення двомовних туристичних знаків	900 грн/шт.	2700
Ремонт асфальтового покриття до Троїцької церкви	129 грн./кв.м.	5160
Виготовлення та придбання сувенірної продукції і презентаційних матеріалів про туристичний потенціал Золотоніської громади	10,56грн/шт	1056
Виконання фото- та відеозйомка про туристичну привабливість Золотоніської громади	Безкоштовно	

Встановлення двомовних туристичних знаків на головних автомобільних шляхах та туристичних об'єктах області з ініціативи підприємців громади. Ціна двомовних туристичних знаків коштує 900 грн, нам потрібно встановити 3 штуки ,тобто вартість дорожніх знаків буде становити -2700 грн .

Ремонт асфальтового покриття до Троїцької церкви. Для того щоб зробити асфальтне покриття нам потрібно викласти 40 м доріжки ,ціна за м2 коштує 129 грн ,тому загальна сума -5160 грн.

Виготовлення та придбання сувенірної продукції і презентаційних матеріалів про туристичний потенціал Золотоніської громади .Так як туристи будуть приїздити до села, потрібно зробити сувенірну продукцію, наприклад, магнітів. Вартість замовлення 1 шт. коштує 10,56 грн, продавати можна за 25 грн, на них слід зобразити найкращі місця Драбівців та Черкаської області .

Виконання фото- та відеозйомки про туристичну привабливість Золотоніської громади та розміщення матеріалу активними жителями громади на сайтах та інтернет-сторінках різних ресурсів. Фото і відеозйомка безкоштовна тому що цим будуть займатися активні жителі громади, а для них це буде рекламою їхніх послуг.

Висновки до 3 розділу

За рейтингом комфортності і сталого розвитку малих та середніх сіл України всеукраїнського видання «Сучасне українське село» з десятків сіл Черкаської області було обрано 4 села, в яких певні показники відповідають нормам і за яких село успішно розвиватиметься. Презентація успішних фермерських підприємств у складі сільських громад в такого роду рейтингах позитивно впливає на їх туристичний імідж.

Інтенсифікація діяльності ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» на Черкащині сприяє не тільки організації нових осередків надання послуг сільського туризму, а й сприяє підвищенню рівня обслуговування туристів на вже функціонуючих садибах

Розробка рекламного туру може бути використана Спілкою або державними органами Черкаської області з метою популяризації сільського туризму, пропаганди сертифікації садиб з метою покращення обслуговування. Наявні позитивні зрушення у напрямку розвитку і удосконалення аграрного сектору Черкащини мають стимулювати подальше нарощування кількості пропозицій послуг сільського туризму з боку успішних фермерських господарств області.

Розробка рекламного туру може бути використана Спілкою або державними органами Черкаської області з метою популяризації сільського туризму, пропаганди сертифікації садиб з метою покращення обслуговування. Наявні позитивні зрушення у напрямку розвитку і удосконалення аграрного сектору Черкащини мають стимулювати подальше нарощування кількості пропозицій послуг сільського туризму з боку успішних фермерських господарств області.

ВИСНОВКИ

Сільський туризм у більшості країн розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та як один із засобів вирішення багатьох сільських проблем. Розвиток сільського туризму стимулює розвиток малого підприємництва, дає певні підстави для диверсифікації видів підприємницької діяльності у селах і створення нових робочих місць. Зелений сільський туризм це саме той відпочинок, коли є можливість помилуватися чудовими птахами, насолодитися їх співом, погуляти по крутих лісових стежинах, спробувати смачні свіжоприготовлені блюда або просто влаштувати пікнік на свіжому повітрі, будете мати можливість залишитися наодинці з незайманою природою і насолодитися її щедрістю і гостинністю.

Сільський зелений туризм позитивно впливає на фізичне та моральне здоров'я людини, оскільки він включає у себе чинники, що надають оздоровчий, пізнавальний та естетичні ефекти. Зелений сільський туризм чудовий також тим, що тут немає тієї величезної кількості туристів, яку можна побачити на популярних курортах світу. Такого роду відпочинок особливо потрібний для жителів великих міст.

З кожним роком сільський зелений туризм набуває все більшого і більшого поширення як серед сільського населення, яке надає послуги гостинності, так і серед міських жителів, які залюбки користуються такою гостинністю.

Громадська організація «Спілка сільського зеленого туризму України» проводить велику роботу по удосконаленню організації сільського туризму в Україні. Доходи організації складаються із разових, періодичних, цільових внесків та відрахувань засновників і членів Спілки та інших доходів, якими, наприклад, можуть бути благодійні внески або кошти цільових програм, в тому числі і іноземних, спрямованих на підтримку розвитку зеленого туризму в Україні. З метою розвитку різних форм поселення у сільській місцевості, підвищення якості комплексного обслуговування туристів, надаваних послуг

розміщення та сприяння розвитку сільських територій в Україні Спілкою розроблено Програму добровільної категоризації у сфері сільського зеленого туризму «Українська гостинна садиба».

Черкаська область знаходиться у списку серед восьми цільових областей України, в яких діє Програма з аграрного і сільського розвитку (АГРО), що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). Розвиток аграрного сектору, особливо у вигляді фермерства, зростання доходів малих і середніх підприємств агросектору, розширення їх доступу до фінансових ресурсів, стимулює і інтерес до відпочинку в сільській місцевості.

Черкащина – перша область, де розробили ландшафтне планування територій. Область стала піотною в Україні, де запроваджуватимуть перспективне планування з метою поліпшення та відновлення ландшафтів за принципами сталого розвитку при здійсненні економічної діяльності.

За рейтингом комфортності і сталого розвитку малих та середніх сіл України всеукраїнського видання «Сучасне українське село» з десятків сіл Черкаської області було обрано 4 села, в яких певні показники відповідають нормам і за яких село успішно розвиватиметься. Презентація успішних фермерських підприємств у складі сільських громад в такого роду рейтингах позитивно впливає на їх туристичний імідж.

Інтенсифікація діяльності ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» на Черкащині сприяє не тільки організації нових осередків надання послуг сільського туризму, а й сприяє підвищенню рівня обслуговування туристів на вже функціонуючих садибах

Розробка рекламного туру може бути використана Спілкою або державними органами Черкаської області з метою популяризації сільського туризму, пропаганди сертифікації садиб з метою покращення обслуговування. Наявні позитивні зрушення у напрямку розвитку і удосконалення аграрного сектору Черкащини мають стимулювати подальше нарощування кількості пропозицій послуг сільського туризму з боку успішних фермерських господарств області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биркович В. І. Розвиток сільського туризму в депресивних регіонах України: економіко-правовий аспект URL:<http://old.niss.gov.ua/Monitor/September09/5.htm>.
2. Бондар В. В. Агротуризм як вид диверсифікаційного розвитку сільськогосподарського підприємництва Вісник Чернігівського державного технологічного університету. 2016. № 4. С. 114 - 120. 3. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села Формування ринкових відносин в Україні. 2010. № 11. С. 143 147.
4. Варченко О. М. Сучасний стан та проблеми розвитку особистих селянських господарств в Україні Вісник аграрної науки. 2017. № 11. С. 55 - 59.
5. Вишневська Ю. В. Адміністративно-правові заходи забезпечення діяльності у сфері сільського туризму в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право". К. 2011. 20 с.
6. Галич О. А. Зелений туризм : сутність та перспективи розвитку на Полтавщині URL: www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2010/01/38.pdf
7. Глобальний етичний кодекс туриста : Генасамблея Всесвітньої туристської організації, м. Чилі, 1999 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/983_001
8. Глядіна М. В. Зарубіжний та вітчизняний досвід розвитку екологічного туризму Інформатизація рекреаційної і туристичної діяльності: перспективи культурного та економічного розвитку. Трускавець. 2000. С. 190 - 193.
9. Гуторов О. І Інвестиційне забезпечення аграрної сфери сільських депресивних територій Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. 2017. № 7. С. 3 - 16.

10. Закон України «Про особисте селянське господарство» URL: 32 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
11. Закон України "Про туризм" URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-turizm-vidomostiverhovnoji-1995.html>
12. Зінченко А. І. Маркетинг зеленого туризму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)". К., 2016. 21 с.
13. Іванова В. Г. "Сільський туризм" як категорія науки адміністративного права та законодавства України. Право і суспільство. 2010. № 3. С. 119 - 125.
14. Ільчук М. М. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємств аграрної сфери Біоресурси і природокористування. 2016. Т. 4, № 1-2. С. 133 - 143.
15. Ісаєнко В. М. Забезпечення якості продукції та послуг в агротуризмі Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. 2017. Вип. 19, № 1. - С. 247 - 252.
16. Кампанії World Wide Fund for Nature URL.: <http://wwf.panda.org/>.
17. Колективні засоби розміщування в Україні у 2018 році : стат. бюл. - К. : Держ. служба статистики України, 2015. - 200 с.
18. Костирко І. Г. Кластерний підхід в розвитку сільського зеленого туризму. Інноваційна економіка. 2015. № 4 (59). С. 159 - 163.
19. Костриця М. М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика (етноісторичний туристичний кластер "Древлянська земля") : монографія. Житомир : ЖДТУ. 2006. - 196 с.
20. Липчук Н. В. Розвиток агротуризму як напрямок диверсифікації особистих селянських господарств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (економіка сільського господарства і АПК)". Львів, 2007. 22 с.

21. Литвиненко Н. У село на відпочинок. URL: <http://www.silsk>

22. Медлік С. Зелений туризм. URL: <http://uk.wikipedia.org>.

23. Мельниченко О. Б. Стан і перспективи розвитку сільського туризму в Україні. Економіка. Управління. Інновації. 2011. - Вип. 1 (5). URL: http://tourlib.net/statti_ukr/melnychenko_o.htm.

24. Особливості розвитку зеленого туризму в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси) URL: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article>

25. Самолюк Н.М Сільський туризм як перспективний напрям самозайнятості сільського населення. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/2350/Samolyuk.pdf?Sequence1&isallowed=y>

26. Петлін І. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Західному регіоні України. Вісник Львівського інституту економіки та туризму. 2008. № 3. С. 210–213.

27. Рихлицька Х. М. Розвиток підприємств сільського зеленого туризму в контексті кластерного підходу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». К., 2013. 21 с

28. Шевченко І.В. Маркетинг у сільському зеленому туризмі. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/317.pdf>

29. Цивільним кодексом України; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

30. Господарським кодексом України;

31. Податковим кодексом України;

32. Сімейним кодексом України;

33. Законом України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р.; http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1995_09_15/Z950324.html

34. Законом України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р.;

35. Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17 червня 2004 р.;

36. Законом України «Про фермерське господарство» від 19 червня 2003 р.; 37.

Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р.;

37. Законом України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р.;

38. Законом України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р.;

39. Постановою Кабінету Міністрів України № 297 «Про затвердження порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» від 15 березня 2006 р.;

40. Наказом Державного департаменту ветеринарної медицини України № 17 «Про затвердження Ветеринарних та санітарних вимог до особистих селянських господарств – виробників сирого товарного молока» від 21 березня 2002 р., та іншими.

41. ГО «Спілка сільського зеленого туризму». URL: <https://www.greentour.com.ua/>

42. Офіційний сайт Черкаської обласної державної адміністрації. URL: <https://ck-oda.gov.ua/>

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СПІЛКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ» (далі – Організація) є добровільною всеукраїнською громадською організацією для досягнення мети, визначеної Статутом.

2. Організація діє на підставі Конституції та інших актів законодавства України, а також Статуту.

Організація діє на засадах законності, добровільності, самоврядності, вільного вибору території діяльності, рівності прав і відсутності майнового інтересу членів, прозорості, відкритості та публічності.

Організація є неприбутковою організацією відповідно до законодавства України.

3. Організація має повне найменування:

1) українською мовою: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СПІЛКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»;

2) англійською мовою: NON GOVERNMENT ORGANIZATION «UNION FOR PROMOTION OF RURAL GREEN TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE».

Організація може використовувати скорочене найменування:

1) українською мовою: ГО «Спілка СЗТ України»;

2) англійською мовою: NGO «UNION RGT in Ukraine».

4. Організація є юридичною особою згідно з законодавством України. Організація від власного імені набуває майнові та особисті немайнові права, бере на себе зобов'язання, а також є стороною в судах і третейських судах України, юрисдикційних органах інших держав.

Організація має відокремлене майно і самостійний баланс. Члени Організації не несуть відповідальності за зобов'язаннями Організації.

Організація відкриває рахунки в національній та іноземних валютах в установах банків в Україні і за кордоном в установленому законодавством порядку.

5. Організація має печатку, штампи і бланки, що містять її повне найменування державною мовою та ідентифікаційний код.

Символіка Організації реєструється в установленому законодавством порядку.

Організація може мати логотип та інші реквізити, зразки яких затверджує Правління.

РОЗДІЛ ІІ. МЕТА І ЗАВДАННЯ

6. Метою Організації є добровільне об'єднання фізичних осіб для захисту та задоволення суспільних економічних, соціальних, культурних та екологічних інтересів шляхом сприяння розвитку сільського зеленого туризму, несільськогосподарських видів діяльності, сільського розвитку та розвитку територіальних громад.

Метою діяльності Організації не є одержання прибутку. Організація не розподіляє отримані доходи (прибутки) або їх частини серед засновників, учасників (членів) Організації, працівників (крім оплати їх праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління Організації та інших пов'язаних з ними осіб.

7. Основними завданнями Організації є:

1) сприяння розвитку сільського зеленого туризму, зокрема, несільськогосподарських видів діяльності на селі;

2) сприяння підвищенню зайнятості сільського населення та сільському розвитку;

- 3) популяризація гостинності сільського населення та пов'язаної з нею культурної спадщини та екологічної освіти;
- 4) надання дорадчих та інших послуг у сфері сільського зеленого туризму, зокрема, у несільськогосподарських видах діяльності на селі;
- 5) сприяння розробці стандартів та підвищенню якості послуг у сфері сільського зеленого туризму;
- 6) представництво і захист інтересів учасників Організації, в тому числі в органах державної влади та в органах місцевого самоврядування;
- 7) сприяння громадській просвіті та освіті, а також науковій діяльності, застосуванню кращих національних і міжнародних практик та стандартів, пов'язаних з метою Організації;
- 8) сприяння громадським ініціативам і діяльності добровільних об'єднань фахівців, які мають на меті, зокрема, розвиток економічних досліджень, регуляторної політики, а також демократичного урядування;
- 9) сприяння органам державної влади та органам місцевого самоврядування, іншим особам в сфері економічного розвитку, а також участь у дорадчих та робочих органах;
- 10) участь у розробці, громадському обговоренні, контролі, експертизі та моніторингу рішень та нормативно-правових і регуляторних актів, а також їх проектів, що стосуються мети і завдань Організації;
- 11) сприяння здійсненню місцевих, регіональних, державних і міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;
- 12) сприяння міжнародній співпраці, пов'язаній із метою і діяльністю Організації.

8. Для досягнення статутної мети і виконання статутних завдань у порядку, встановленому законодавством, Організація, зокрема, має право:

- 1) укладати договори та виступати учасником інших цивільно-правових відносин;
- 2) надавати інформаційну, консультативну та правову допомогу учасникам та іншим особам;
- 3) брати участь у розробці та виконанні місцевих, регіональних, державних (національних) та міжнародних програм і проектів, пов'язаних із виконанням статутних завдань;
- 4) встановлювати і розвивати міжнародні зв'язки, співпрацю та обмін досвідом, залучати експертів, фахівців та громадськість до участі у програмах та заходах Організації;
- 5) створювати відокремлені підрозділи, бути учасником спілок, асоціацій та інших об'єднань, що сприяють виконанню статутних завдань Організації;
- 6) отримувати фінансову допомогу, внески, гранти, інші кошти і майно від резидентів і нерезидентів, отримувати та управляти ендаментами, бути виконавцем державного замовлення;
- 7) бути суб'єктом права інтелектуальної власності, інформаційних правовідносин, одержувати публічну інформацію, досліджувати громадську думку, створювати та обробляти бази даних, пропагувати ідеї, мету, завдання, діяльність, найменування і символіку Організації;
- 8) бути учасником (засновником) засобів масової інформації (в тому числі електронних), інших підприємств (товариств), організацій та установ (закладів), що сприяють виконанню статутних завдань, а також бути суб'єктом видавничої справи;
- 9) брати участь в організації професійного розвитку, конкурсів, досліджень, конференцій, семінарів, круглих столів, виставок та інших просвітніх, освітніх, наукових, культурних та благодійних заходів, а також мирних зібрань та інших масових заходів, що сприяють виконанню мети і завдань Організації;
- 10) встановлювати почесні відзнаки для осіб, які сприяють статутній меті і діяльності Організації;
- 11) Організація може здійснювати інші права, передбачені законодавством.

5) набрання чинності судовими рішеннями про визнання особи померлою, безвісно відсутньою або недієздатною, або про встановлення інших обмежень щодо реалізації права на участь в громадських організаціях.

Припинення членства (участі) не є підставою для припинення або невиконання будь-яких зобов'язань відповідно до цивільно-правових чи трудових договорів.

14. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність керівних органів, пов'язаних із набуттям і припиненням членства (участі), правами та обов'язками членів (учасників), розглядаються черговими Загальними Зборами.

Якщо чергові Загальні Збори уповноважать для розгляду скарг інший постійний або тимчасовий орган, скарги підлягають розгляду протягом двох місяців після того, як особа дізналася або мала дізнатися про указані рішення, дії або бездіяльність.

РОЗДІЛ IV. КЕРІВНІ ОРГАНИ ОРГАНІЗАЦІЇ

15. Керівними органами (органами управління) Організації є: Загальні Збори, Правління, Голова Правління, Виконавчий Директор.

16. Якщо члени керівного органу письмово повідомили до початку засідання про неможливість взяти особисту участь у засіданні, вони мають право голосувати з використанням засобів зв'язку (телефон, електронна пошта, скайп тощо) одночасно або, якщо це неможливо, протягом дня, коли відбувається засідання. Передання права голосувати іншим особам заборонено.

У випадку проведення письмового опитування рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосували у письмовій формі не менше 60% членів керівного органу. Члени керівного органу зобов'язані письмово підтвердити результати свого голосування або відмову від голосування у термін, що не перевищує п'яти робочих днів з дати надсилання питання.

17. Загальні Збори приймають рішення про обрання або затвердження складу Правління або інших постійних органів Організації, а також про дострокове припинення повноважень цих органів шляхом особистого голосування. Форма голосування (відкрита чи таємна) визначається рішенням Загальних Зборів.

18. Керівні органи мають право прийняти власні правила процедури, які не повинні суперечити актам законодавства і Статуту.

Керівні органи Організації мають право створювати і припиняти інші постійні та тимчасові органи за напрямками діяльності Організації, затверджувати положення про ці органи, призначати і заміщати членів цих органів.

РОЗДІЛ V. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

19. Найвищим керівним органом Організації є Загальні Збори. Загальні Збори можуть бути черговими або позачерговими.

20. Правління скликає чергові Загальні Збори один раз протягом календарного року. Правління письмово повідомляє членів Організації про час і місце чергових Загальних Зборів не пізніше ніж за 10 робочих днів до їх проведення.

Чергові Загальні Збори мають право приймати рішення, якщо в голосуванні беруть участь більшість членів Організації або уповноважених ними представників.

Представники відокремлених підрозділів обираються на Загальних Зборах відокремлених підрозділів або затверджуються рішеннями вищих керівних органів відповідних відокремлених підрозділів.

21. Правління скликає позачергові Загальні Збори на підставі власного рішення або

Ю101911

Відвітка про одержання
(питання контролюючого органу, до якого податється Звіт про використання
доходів (прибутків) неприбуткової організації)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
17 червня 2016 року № 553
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28 квітня 2017 року № 469)

1	ЗВІТ про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації			X	Звітний
					Звітний новий
					Уточнюючий
2	Звітний (податковий) період 2020 року	Місяць ¹	X	Рік	
3	Звітний (податковий) період, що уточнюється року	Місяць ¹		Рік	
4	Неприбуткова установа (організація): СПІЛКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ <small>(повне найменування згідно з реєстраційними документами)</small>				
5	Код згідно з ЄДРПОУ	21655662	Код виду економічної діяльності (КВЕД)	94.99	
6	Податкова адреса: УКРАЇНА, 02054, М.КИЇВ, ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ Р-Н, ВУЛ. ПАВЛІВСЬКА, БУД. 11-Г		Поштовий індекс		
			Телефон		
			Мобільний телефон	0661344524	
			Факс	-	
7	Рішення про включення неприбуткової організації до Реєстру неприбуткових установ та організацій: дата 05.01.2017 № 1726594600043				
8	Ознака неприбутковості організації				0032
9	ДП У ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ РАЙОНІ ГУ ДФС У М.КИЇВІ <small>(найменування контролюючого органу, до якого податється Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації)</small>				

Показники	Код рядка	Сума
1	2	3
Частина I		
Доходи неприбуткової організації (сума рядків 1.1 – 1.11)	1	34454
фактично одержане фінансування бюджетної установи (організації) за загальним фондом	1.1	-
залишки коштів бюджетної установи (організації) на спеціальних рахунках, що перейшли з попереднього року	1.2	-
доходи, одержані бюджетною установою (організацією), що зараховані на рахунок спеціального фонду цієї установи (організації) згідно із затвердженням у встановленому порядку кошторисом	1.3	-
дотації (субсидії), фінансування, отримані з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах технічної допомоги	1.4	-
вартість активів (коштів або майна), вартість товарів (робіт, послуг), отриманих для реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами, та/або для здійснення неприбуткової (добродійної) діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій	1.5	-
надходження у вигляді безповоротної фінансової допомоги, добровільних пожертвувань, милосердя тощо, у тому числі:	1.6	-
благодійна допомога	1.6.1	-
гуманітарна допомога	1.6.2 ГД	-
суми коштів або вартості спеціальних засобів індивідуального захисту (каска, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів та медичних виробів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення, а також інших товарів, виконаних робіт, наданих послуг за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення проведення антитерористичної операції	1.6.3	-
разові, періодичні, цільові внески та відрахування засновників і членів	1.7	34454
сума коштів, які надходять до пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення	1.8	-
пасивні доходи	1.9	-
вартість активів, отриманих у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення)	1.10	-
інші доходи	1.11	-
Видатки (витрати) неприбуткової організації (сума рядків 2.1 – 2.6)	2	25158
сума видатків (витрат) бюджетної установи (організації) за загальним фондом відповідно до затверджених в установленому порядку кошторисів	2.1	-
сума видатків (витрат) бюджетної установи (організації) за спеціальним фондом відповідно до затверджених в установленому порядку кошторисів	2.2	-
вартість активів (коштів або майна), вартість товарів (робіт, послуг), використаних (переданих) для фінансування видатків на утримання неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів	2.3	-

діяльності, визначених її установчими документами, та/або для здійснення неприбуткової (добродійної) діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій			
безповоротна фінансова допомога, добровільні пожертвування, милосердя тощо, у тому числі:		2.4	-
благодійна допомога		2.4.1	-
гуманітарна допомога		2.4.2 ГД	-
суми коштів або вартості спеціальних засобів індивідуального захисту (каска, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів та медичних виробів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення, а також інших товарів, виконаних робіт, наданих послуг за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, які добровільно перераховані (передані) Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення проведення антитерористичної операції		2.4.3	-
вартість активів, переданих іншим неприбутковим організаціям або зарахованих до бюджету в результаті ліквідації (злиття, поділу, приєднання або перетворення)		2.5	-
інші видатки (витрати)		2.6	25158
Частина II			
Сума операцій (операцій) нецільового використання активів, у тому числі:		3	-
гуманітарна допомога		3.1 ГД	-
вартість активів (коштів або майна), вартість товарів (робіт, послуг), які використані на цілі інші, ніж фінансування видатків на утримання неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених установчими документами, та/або для здійснення неприбуткової (добродійної) діяльності, передбаченої законом для релігійних організацій		3.2	-
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 6 - рядок 6 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, який уточнюється)), або рядок 7 таблиці 2 додатка ВП до рядків 7-9 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (+, -) Доходи (прибутки) або їх частини, що розподілені серед засновників (учасників), членів неприбуткової організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб		4	-
Об'єкт оподаткування (рядок 3 + рядок 4)		5	-
Податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств (рядок 5 x $-^2 / 100$)		6	-
Виправлення помилок³			
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 6 - рядок 6 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, який уточнюється)), або рядок 7 таблиці 2 додатка ВП до рядків 7-9 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (+, -)		7	-
Сума штрафу (5 %) при відображенні недоплати у складі Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, який подається за звітний (податковий) період, що настає за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 8 таблиці 2 додатка ВП до рядків 7-9 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації)		8	-
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.3 пункту 129.1 статті 129 глави 12 розділу II Податкового кодексу України, або рядок 9 таблиці 2 додатка ВП до рядків 7-9 Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації		9	-
Сума штрафу (3 %) при відображенні недоплати в уточнюючому Звіті про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (рядок 7 x 3 %)		10	-
Наявність додатків ⁴		ГД ⁵	ВП
		ФЗ ⁶	
		+	
Наявність поданих до Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації додатків – форм фінансової звітності ⁴	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Звіт про рух грошових коштів
		Звіт про власний капітал	Примітки до річної фінансової звітності
		Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва	Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва
		Баланс	Звіт про фінансові результати
			Баланс
			Звіт про фінансові результати
			+
			+
			Звіт про результати фінансової діяльності ⁷
Доповнення до Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України)			Наявність доповнення ⁸
№ з/п	Зміст доповнення		
1	-		

Інформація, наведена у Звіті про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації та додатках до нього, є достовірною.

Дата подання 25.02.2021

Керівник (уповноважена особа)

**ВАСИЛЬЄВ
ВОЛОДИМИР
ПАВЛОВИЧ**

(підпис)

(ініціали та прізвище)

1895102795(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта⁵)

М.П. (за наявності)

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

**ВАСИЛЬЄВ
ВОЛОДИМИР
ПАВЛОВИЧ**

(підпис)

(ініціали та прізвище)

1895102795(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта⁵)

¹ Зазначається номер календарного місяця, в якому порушено вимоги пункту 133.4 статті 133 розділу III Податкового кодексу України та нараховане податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств. Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації складається за період з початку року (або з початку визнання організації неприбутковою в установленому порядку, якщо таке визнання відбулося пізніше) по останній день місяця, в якому вчинено таке порушення.

² Зазначається базова (основна) ставка податку на прибуток у відсотках, яка встановлена пунктом 136.1 статті 136 розділу III Податкового кодексу України.

³ Заповнюється у разі самостійного виправлення помилки(ок) шляхом уточнення показників Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації відповідно до статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України.

⁴ У відповідних клітинках проставляється позначка «+».

⁵ Заповнюється у разі здійснення операцій з гуманітарною допомогою.

⁶ Подається відповідно до пункту 46.2 статті 46 розділу I Податкового кодексу України разом зі Звітом про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. Фінансова звітність є додатком до Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації та його невід'ємною частиною.

⁷ Заповнюється бюджетними установами (організаціями).

⁸ Заповнюється у разі подання разом зі Звітом про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації доповнення.

⁹ Серія (за наявності) та номер паспорта зазначаються для фізичних осіб, які мають відмітку у паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта.

Ця частина Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації заповнюється посадовими (службовими) особами контролюючого органу, до якого подається Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності " " 20__ року

(посадова (службова) особа контролюючого органу, до якого подається Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (підпис, ініціали, прізвище))

За результатами камеральної перевірки Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (потрібне позначити)

порушень (помилко) не виявлено складено акт від " " 20__ року № _____

" " 20__ року

(посадова (службова) особа контролюючого органу, до якого подається Звіт про використання доходів

(прибутків) неприбуткової організації

(підпис, ініціали, прізвище))

Додаток Б

Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму
в Україні

СЕРТИФІКАТ

першого рівня

**Цей документ засвідчує відповідність
агросадиби вимогам програми категоризації
«Українська гостинна садиба»**

Виданий власнику агросадиби _____

Село _____
Район _____
Область _____

Протокол комісії з категоризації № _____ від «__» _____ 20__ р.
Дійсний до «__» _____ 20__ р.

Голова правління Спілки
Голова комісії з категоризації

Додаток В

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
I	Загальні вимоги				
II	Садиба, благоустрій території				
III	Приміщення загального користування				
IV	Загальне технічне обладнання				
V	Вимоги до житлового фонду				
VI	Технічна оснащеність кімнат				
VII	Оснащеність кімнат меблями та інвентарем				
VIII	Санітарні приміщення				
IX	Приміщення для надання послуг харчування і додаткові приміщення для надання послуг				
X	Послуги				
XI	Вимоги до персоналу та його підготовленості				
XII	Вимоги до охорони навколишнього середовища				

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
I	Загальні вимоги				
1	Виконання вимог загальної безпеки	+	+	+	+
2	Протипожежна інструкція та інструкція щодо дій в екстремальних умовах має бути виконана українською і англійською мовами та розміщена на видному місці	+	+	+	+
3	Регламент перебування в садибі	+	+	+	+
4	Контактні дані господаря розміщено на видному місці	+	+	+	+
5	Аптечка та інформаційний буклет щодо лікарських послуг в околицях	+	+	+	+
6	Відсутність негативного впливу та зовнішніх подразників	+	+	+	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
II	Садиба, благоустрій території				
7	Наявність світлової вивіски	-	-	+	+
8	Наявність знаку «Українська гостинна садиба»	+	+	+	+
9	Наявність окремого входу для гостей	-	-	+	+
10	Ознакування на будинку чи подвір'ї	+	+	+	+
11	Засоби розміщування повинні мати зручні під'їзні шляхи з необхідними дорожніми знаками та вимощеними пішохідними доріжками	-	-	+	+
12	Декоративне і (або) огороджувальне озеленення території Зовнішній благоустрій ділянок садибно́ї забудови включає у себе влаштування огорож, проїздів, доріжок, майданчиків відпочинку, дитячих і господарських майданчиків, декоративне озеленення та квіткове оформлення.	+	+	+	+
13	Місце для паркування автомобіля на території садиби	+	+	+	+
14	Наявність гаражу для паркування	-	-	-	+
15	Обладнане місце для відпочинку поза межами будинку (альтанка, колиба, зона відпочинку під тентом тощо) зі столом та місцями для сидіння	-	+	+	+

16	Спеціально обладнане місце для приготування страв на відкритому вогні	+	+	+	+
17	Дитячий ігровий майданчик	-	-	+	+
18	Баня/сауна	-	-	+	+
19	Басейн	-	-	-	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
III	Приміщення загального користування				
20	Обладнання та меблі відповідають функціональному призначенню приміщення	+	+	+	+
21	Вітальня, що виконує функцію рецепції та зони відпочинку, має мінімальну площу 10 м2	-	+	+	
22	Вітальня, що виконує функцію рецепції, має мінімальну площу 10 м2	-	-	-	+
23	Вітальня оснащена меблями (крісла, дивани, стільці, столи, журнальні столики)	-	+	+	+
24	Оздоблення підлоги та стін зі штучних та натуральних матеріалів	+	+	+	-
25	Оздоблення підлоги та стін з натуральних матеріалів	-	-	-	+
26	Декоративне оформлення інтер'єру приміщення картинами, виробами декоративно-ужиткового мистецтва тощо	-	-	+	+
27	Живі квіти та декоративні рослини	+	+	+	+
28	Штучне освітлення не менше ніж 10 Вт/м2	+	+	+	-
29	Штучне освітлення не менше ніж 15 Вт/м2 Освітлювальні прилади гармонують із загальним стилем приміщення	-	-	-	+
30	Наявність килимів або килимового покриття у зоні відпочинку та у коридорах	-	-	+	+
31	Інформація для туристів (інформаційно-рекламна, природоохоронна, етнографічно-культурна, рятувальної служби)	-	+	+	+
32	Наявність окремої загальної кімнати відпочинку на кожному поверсі	-	-	-	+
33	Можливість переглядання телепередач у загальній кімнаті відпочинку	-	+	+	+
34	Доступ до Інтернету	-	-	+	+
35	Можливість користуватися холодильником	+	+	+	-

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
IV	Загальне технічне обладнання				
	Наявність системи електропостачання з підведенням до житлових приміщень.	+	+	+	+
36	Наявність аварійного освітлення (ліхтарі, акумулятори)	+	+	+	+
37	Резервуар для запасу води щонайменше на 1 добу	+	+	+	+
38	Забезпечення підігріву води мінімум 2 години вранці та ввечері	+	+	+	-
39	Постійне цілодобове гаряче та холодне водопостачання і каналізація	-	-	+	+
40	Кондиціювання приміщень спільного використання, або використання інших систем чи обладнання з можливістю забезпечення заміни повітря та дотримання температурного режиму від 18 до 22 оС і вологості від 45% до 60%	-	-	+	+
41	Оснащення засобу розміщення має відповідати вимогам встановленим Правилами пожежної безпеки в Україні	+	+	+	+

42	Опалювання приміщень окремими приладами або центральне опалення	+	+	+	+
43	Телефон у будинку, доступний для туристів, у тому числі, для екстрених дзвінків	-	-	+	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
V	Вимоги до житлового фонду				
44	Одно -, двомісних кімнат не менше	30%	60%	80%	100%
45	Мінімальна житлова площа однокімнатної одномісної спальні (без площі балкона, лоджії, санвузла та коридору) м2	6	8	9	10
46	Мінімальна житлова площа однокімнатної двомісної спальні (без площі балкона, лоджії, санвузла та коридору) м2	8	10	12	14
47	Мінімальна житлова площа однокімнатної тримісної спальні (без площі балкона, лоджії, санвузла та коридору) м2	10	14	16	-
48	Мінімальна житлова площа однокімнатної чотиримісної спальні (без площі балкона, лоджії, санвузла та коридору) м2	12	16	18	-
49	Для кімнат, у яких кількість ліжок більше чотирьох, до площі чотиримісної спальні додається на кожне наступне ліжко мінімум 5 м2 (якщо ліжка двоярусні – 9,5 м2)	+	+	+	-
50	Кондиціювання житлових приміщень або використання інших систем чи обладнання з можливістю забезпечення заміни повітря та дотримання температурного режиму від 18 до 22 оС і вологості від 45% до 60%	-	+	+	+
51	Мінімальна висота кімнати (см)	210	210	220	240
52	Мінімальна площа вільної підлоги з розрахунку на одного проживаючого (м2)	2,5	2,5	2,75	3,00

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
VI	Технічна оснащеність кімнат				
53	Замок з внутрішнім запобіжником	-	-	+	+
54	Загальне освітлення	+	+	+	+
55	Світильник (бра, торшер) біля кожного ліжка	-	+	+	+
56	Настільна лампа	-	-	+	+
57	Електричні розетки із зазначенням напруги. У кожній кімнаті у кількості не менше	1	1	2	3
58	Радіоприймач	-	-	+	+
59	Доступ до інтернету у певних годинах	-	-	+	-
60	Мережа Wi-Fi	-	-	-	+
61	Кольоровий телевізор	-	-	-	+
62	Забезпеченість супутниковою антеною	-	-	-	+
63	Телефон	-	-	-	+
64	Холодильник	-	-	-	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
VII	Оснащеність кімнат меблями та інвентарем				
65	Мінімальні розміри односпального ліжка (см)	-	90x190	90x190	90x190

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
VII	Оснащеність кімнат меблями та інвентарем				
65	Мінімальні розміри односпального ліжка (см)	-	90x190	90x190	90x190
66	Мінімальні розміри двоспального ліжка (см)	-	140x190	140x190	140x190
67	Можливість забезпечення дитячим або розкладним додатковим ліжком (крісло-диван тощо)	-	+	+	+
68	Допускається, у порядку винятку, оснащення номерів двоярусними ліжками, якщо висота кімнати становить мінімум 260 см, або відстань від ліжка другого ярусу до стелі становить не менше ніж 80 см)	-	+	+	-
69	Комплект постільних речей і білизни: дві подушки, суцільний матрац з на матрацником, ковдра, додаткова ковдра, покривало на ліжко, підковдра, простирадло, наволочки	+	+	+	+
70	Килимок біля кожного ліжка за відсутності килима або килимового покриття підлоги	-	+	+	+
71	Тумбочка біля кожного спального місця	-	+	+	+
72	Вішалка для верхнього одягу та головних уборів	+	+	+	+
73	Шафа для одягу з полицями і плічками	-	не < 2-х шт. на місце	не < 3-х шт. на місце	не < 4-х шт. на місце
74	Стільці або інші меблі для сидіння не менше	1	2	2	
75	М'які крісла для відпочинку (щонайменше 2 в кімнату) або м'який диван	-	-	-	+
76	Стіл	+	+	+	+
77	Письмовий стіл зі стільцем	-	-	-	+
78	Вікна оснащені гардинами або жалюзі, що затемнюють приміщення та прозорими завісками	+	+	+	+
79	Дзеркало у кімнаті	+	+	+	+
80	Наявність щіток для одягу та взуття	+	+	+	+
81	Склянки або чашки з розрахунку 1 на одну особу	+	+	+	+
82	Набір посуду для чаю або кави	-	-	+	+
83	Інформаційно-довідкові матеріали у кімнаті	-	+	+	-
84	Інформаційно-довідкові матеріали у кімнаті (у тому числі іноземними мовами)	-	-	-	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
VIII	Санітарні приміщення				
85	Кількість кімнат із повним санвузлом (умивальник, унітаз, ванна або душ)	-	-	25%	80%
86	Кількість осіб, що припадає на один санітарно-гігієнічний вузол	-	8	6	4
87	Мінімальна площа санвузла з ванною (м2)	-	3,8	4,2	4,5
88	Мінімальна площа санвузла з душовою кабінкою (м2) Мінімальні розміри площі санвузлів: - суміщений санвузол (обладнаний ванною, умивальником, унітазом) - 3,8 м2; - ванна кімната (обладнана ванною, умивальником) - 3,3 м2; - туалет (вбиральня, обладнана унітазом і умивальником) - 1,5 м2.	-	3,3	3,8	4,0

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
IX	Приміщення для надання послуг харчування згідно з ГОСТ 30523 та додаткові приміщення для надання послуг				
94	Кухня для самостійного готування їжі, обладнана холодильником, газовою (електричною) плитою, або пічкою, придатною для готування їжі	+	+	+	-
95	Відповідно обладнана їдальня (спільна з кухнею, загальною кімнатою)	-	+	+	-
96	Відповідно обладнана їдальня (окрема від інших приміщень)	-	-	-	+
97	Кімната побутового обслуговування	-	-	-	+
98	Камера схову	-	-	+	+

№	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
X	Послуги				
99	Цілодобовий прийом	+	+	+	+
100	Прибирання кімнати щоденно або за бажанням	+	+	+	+
101	Прибирання санвузла щоденно	+	+	+	+
102	Заправлення ліжок щоденно або за бажанням гостей	-	-	-	+
103	Зміна постільної білизни один раз на 5 днів	+	+	-	-
104	Зміна постільної білизни один раз на 3 доби	-	-	+	-
105	Зміна постільної білизни щоденно або за бажанням	-	-	-	+
106	Зміна рушників один раз на 3 доби	+	+	-	-
107	Зміна рушників один раз на 2 доби	-	-	+	-
108	Зміна рушників один раз на 1 добу або за бажанням	-	-	-	+
109	Прання з поверненням білизни протягом 24 год.	-	-	-	+
110	Надання можливості для прання в окремому приміщенні, обладнаному пральною машиною та із забезпеченням мийними засобами	+	+	+	+
111	Прасування на першу вимогу	-	-	-	+
112	Надання праски, прасувальної дошки на першу вимогу	+	+	+	+
113	Зберігання багажу в окремому приміщенні (на прохання гостя)	-	+	+	+
114	Інформаційні послуги (туристична інформація, екскурсії, гіді-перекладачі тощо)	-	+	+	+
115	Прокат спортивного та відпочинкового інвентарю	-	-	+	+
116	Надання першої долікарської допомоги, виклик швидкої допомоги, користування аптечкою першої допомоги	+	+	+	+
117	Послуги харчування. Надання сніданків	-	-	+	+
118	Харчування на замовлення.	+	+	+	+

	ВИМОГА	КАТЕГОРІЯ			
		Б	1	2	3
XI	Вимоги до господарів, персоналу та його підприємств				